

১০৮৬

৭৭ ডা
১২/১১

চাহবাগিচাৰ
অসমীয়া
সম্প্ৰদায়

সুশীল কুৰ্মী

অ: আ: অ:
কেনং-কুৰ্মী
চাহ
KURM

১১/১১

অসম সাহিত্য সভা

১০৫৬

৭৭৬৭

চাহ বাগিচাৰ অসমীয়া সম্পদায়

শ্রীসুশীল কুমাৰী

অসম সাহিত্য সভা

CHAH BAGISHAR ASAMIYA SAMPRADAYA, A book on the society of Tea-garden and ex-teagarden people of Assam, written by Sri Sushil Kurmi and published by Dr. Nagen Saikia, General Secretary, Asam Sahitya Sabha, Chandrakanta Handiqui Bhavan, Jorhat, Assam, March, 1983. Price : Rs. 4.00

চাহ বাগিচাৰ অসমীয়া সম্প্ৰদায়
প্ৰণেতা : শ্ৰীসুশীল কুৰ্মী

প্ৰকাশক : ড° নগেন শইকীয়া
প্ৰধান সম্পাদক
অসম সাহিত্য সভা
চন্দ্ৰকান্ত সন্দিকৈ ভৱন, যোৰহাট

প্ৰথম প্ৰকাশ
মাৰ্চ, ১৯৮৩

মূল্য : ৪.০০ টকা

ছপাশাল :
ভাৰত প্ৰেছ
শান্তিপুৰ, গুৱাহাটী-৯

প্ৰধান সম্পাদকৰ প্ৰকাশ্য

অসমৰ চাহ-বাগিচাৰ মজদুৰ আৰু প্ৰান্তৰ মজদুৰসকলক অসম সাহিত্য-সভাই চাহ-বাগিচাৰ অসমীয়া বা কেৱল 'অসমীয়া' বুলি ক'বলৈহে ভাল পায়। এই সকল অসমীয়াৰ লগত পূৰণি অসমীয়াসকলৰ সাংস্কৃতিক আৰু সামাজিক সম্পৰ্ক দৃঢ়পৰা দৃঢ়তৰ কৰি তোলাৰ বাবে সকলোৰে সম্ভৱপৰ বৰঙণি যোগোৱাটো এটা দায়িত্ব আৰু কৰ্তব্য স্বৰূপে গ্ৰহণ কৰিব লাগিব। বিংশ শতিকাৰ এই শেষাৰ্ধত মানুহে মানুহক অৱহেলা কৰাৰ অপৰাধ আমাৰ সমাজত ঘটিবলৈ দিব নালাগিব। কুলী বা বঙালী শব্দৰ যি অবাঞ্ছনীয় অপ-প্ৰয়োগ পূৰণি অসমীয়া সমাজৰ অনেকে অজ্ঞতা-বশতঃ কৰি আহিছে, তেনে শব্দবোৰৰ প্ৰয়োগ নাইকিয়া কৰাটোও এটা কৰ্তব্য স্বৰূপে ল'ব লাগে।

'মজদুৰ' শব্দটোৰ সলনি অধিক আনন্দকৰ শব্দ ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰিলে নোৱাৰি সেই বিষয়ে অনেকে অনেক সময়ত মতামত আগবঢ়াই আহিছে। শ্ৰীযুত মেঘৰাজ কৰ্মকাৰে চাহমজদুৰ সমাজৰ সাংস্কৃতিক বুজাবলৈ প্ৰয়োগ কৰা 'সেউজ-সংস্কৃতি' শব্দৰ দৰে 'অসমীয়া সেউজ সম্প্ৰদায়' খণ্ড বাক্য প্ৰয়োগ কৰিব পাৰিলে কি বোধকৰোঁ ভাবি চাব পাৰি।

চাহমজদুৰ অসমীয়া সম্প্ৰদায়ৰ লোকৰ শিক্ষা-দীক্ষাকে ধৰি সকলো দিশৰ সৰ্বাংগীন উন্নয়নৰ বাবে যত্ন কৰা আৰু সামাজিক মৰ্যাদা প্ৰতিষ্ঠা কৰাৰ ক্ষেত্ৰতো উমৈহতীয়া প্ৰচেষ্টাৰ প্ৰয়োজন হ'ব।

অসম সাহিত্য-সভাই ইতিপূৰ্বে কেইবাখনো গ্ৰন্থ প্ৰকাশ কৰি আমাৰ চাহ-বাগিচাৰ অসমীয়াসকলৰ সামাজিক জীৱন আৰু সাংস্কৃতিক জীৱনৰ পৰিচয় দাঙি ধৰিছে। আমাৰ এই সম্প্ৰদায়ৰ

পৰা ওলাই অহা এগৰাকী সু-লেখক আৰু অসম সাহিত্য-সভাৰো এগৰাকী সক্ৰিয় সদস্য শ্ৰীসুশীল কুৰ্মীৰ এই গ্ৰন্থখিনিয়ে সভাৰ প্ৰকাশনৰ তালিকাত আৰু এটি সংখ্যা যোগ কৰিলে।

শ্ৰীযুত কুৰ্মীৰ গ্ৰন্থখনি তেখেতে বিষয়-বস্তু অনুসৰি কেইবাটাও খণ্ডত ভাগ কৰি লৈছে। গ্ৰন্থখিনিয়ে আমাৰ চাহ-বাগিচাৰ অসমীয়া সমাজৰ সামাজিক দিশৰ কিছু গুৰুত্বপূৰ্ণ কথা উত্থাপন কৰিছে। আমি আশা কৰিছোঁ শ্ৰীযুত কুৰ্মীৰ আলোচনাই পঢ়ুৱৈসকলক নিজৰ দায়িত্ব সম্পৰ্কে সচেতন কৰিব।

শ্ৰীযুত কুৰ্মীয়ে এই গ্ৰন্থখনি যুগুত কৰি দিয়াৰ বাবে তেওঁলৈ আন্তৰিক ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিছোঁ আৰু আশা কৰিছোঁ ভাষা-সাহিত্যৰ সেৱাত তেখেতৰ কাপ সদায় সক্ৰিয় হৈ থাকিব।

গ্ৰন্থখনি পুণৰীক্ষণ কৰি দিয়াৰ বাবে অধ্যাপক শ্ৰীযুত ভগৱান মৰলক কৃতজ্ঞতা জনালোঁ আৰু গ্ৰন্থখনি ছপাই দিয়াৰ বাবে ইয়াতে গুৱাহাটীৰ ভাৰত প্ৰেছৰ শলাগ ললোঁ।

মাৰ্চ ১৫, ১৯৮৩

চন্দ্ৰকান্ত সন্দিকৈ ভৱন

যোৰহাট

বগেন শইকীয়া

প্ৰধান সম্পাদক

অসম সাহিত্য-সভা

৩৭
২৫

লেখকৰ একাশাৰ

“চল মিনি আসাম যাব দেশে বৰ দুখৰে” বুলি সুখৰ সন্ধান বিচাৰি দালালৰ ফুটলনিত অসমলৈ অহা চাহমজদুৰ সকলৰ আজি ইয়াত দুশবছৰ হোৱাৰ পথত। আশাকৰা মতে সুখৰ সন্ধান নাপালেও অসমৰ বসাল মাটিৰ কেচা-গোন্ধ এৰি যাব নোৱাৰি লহ-পহীয়া চাহ-বাগিচাৰ এটি কলি দুটি পাতৰ মাজতে জীৱন চকৰি ঘূৰাই যাব ধৰিলে! সময়ৰ হাত বুলনিত দেশৰপৰা কঢ়িয়াই অনা ভাষা-কৃষ্টি, কলা-সংস্কৃতিৰ স্বকীয়তা আপোন ঘৰত বজাই ৰাখিলেও “দেশ-গুণে-ভেশ” বোলা তাৎপৰ্যপূৰ্ণ কথাষাৰিলৈ লক্ষ্য ৰাখি অসমত চিৰদিন থাকিবলৈ লাগিব যেতিয়া ইয়াৰ ভাষা-কৃষ্টি, কলা-সংস্কৃতিৰ লগত জাহ গৈ মিলি যোৱাহে শ্ৰেয়ঃ। সেই ভাৱি সকলো ফালৰপৰাই অসমীয়াত আহ্বান কৰি অসমীয়া সমাজৰ লগত সমন্বয়ৰ সাকোঁ ৰচিত হৈছে। অসমীয়া, অনা অসমীয়া, চাহমজদুৰ, অনা চাহমজদুৰ সৰুলোৱে ইয়াৰ সুমধুৰ সমন্বয় দেখি কবলৈ বাধ্য যে দুয়োখন সমাজ যেন দুয়োৰে পৰিপূৰক। এটাক বাদ দি আনটোক পূৰ্ণাংগ বুলি কব নোৱাৰি। যেন এটা টকাৰ দুটা পিঠি। ই বৰ শুভ-লক্ষণ যদিও ক’ববাত ক’ববাত দুয়োখন সমাজকে উজুটি খোৱা দেখা যায়। আমি যেতিয়ালৈকে দুয়োখন সমাজক কাজে-কামে আন্তৰিকতাৰে বাস্তৱ জগতত এখন সমাজৰ ৰূপত ৰূপায়িত কৰিব নোৱাৰো, যেতিয়ালৈকে সমাজৰ পূৰ্ণচিত্ৰ অংকন কৰিব নোৱাৰো আৰু আমাৰ সন্মুখৰপৰা কলা ডাৱৰজাককো আঁতৰাই পঠাব নোৱাৰো। এই ক্ষেত্ৰত দুয়োখন সমাজৰে চিন্তাশীল ব্যক্তি আৰু নতুন পুৰুষ নতুন মহিলাসকলে চিন্তা কৰিব লাগিব।

বিভাজন নীতিয়ে সমাজক বিশৃংখলাৰ মাজেৰে মৃত্যুৰ মুখলৈ ঠেলি দিয়ে। বিভাজন নীতি পৰিহাৰ কৰি মিলনৰ সাকোঁ গঢ়িব লাগিব। মিলনৰ সাকোঁ গঢ়িবলৈ হলে ‘আপোন’ ভাৱক উচ্চ-স্থান দি আনকো মিলাব লাগিব আৰু নিজেও মিলিব লাগিব। ভিতৰত

[ক]

কপট ভাৱ ৰাখি বাহিৰত খোলা হাঁহি মাৰি স্বাৰ্থ সিদ্ধিৰ বাবে
কাকো বুকুৰ মাজলৈ টানি আনিব নোৱাৰি। আজিৰ যুগত মানুহ
ইমান বুৰ্বক হৈ থকা নাই।

সম্ভৱ্যৰ প্ৰতি আলোকপাত কৰাই গ্ৰন্থখনিৰ মূল উদ্দেশ্য।
এই ক্ষেত্ৰত কিমান দূৰ কৃতকাৰ্য হ'বপৰা হৈছে তাৰ বিচাৰৰ
ভাৱ পঢ়ুৱৈ সমাজৰ ওপৰতে এৰা হ'ল। লিখকৰ মনৰ পিছত
গ্ৰন্থ লিখাত কলমৰ এইয়া চতুৰ্থ দৌৰ। ইতিমধ্যে "চাহমজদুৰ
লোক-গীত" "টুচু-গীতৰ মাজে মাজে" আৰু "চাহ-বাগিচাৰ কথা"
প্ৰকাশ পাইছে যদিও খুব কম সময়ৰ ভিতৰত দৌৰা-দৌৰিকৈ আৰু
এণ-একুৰি আহকালৰ মাজত গ্ৰন্থখনি লিখিব লগা হোৱাত মাজে
মাজে কলমে উজুটি খাইছে। লিখিব লগীয়া বহুত কথাই হয়তো
থাকি গৈছে। পঢ়ুৱৈ সমাজে কিবা আঁসোৱাহ পালে আঙুৰিয়াই
দিলে কৃতার্থ হম।

গ্ৰন্থখনি যুগুত কৰাত সকলো ফালৰপৰা সহায় কৰি দিছে
চাহমজদুৰ সম্প্ৰদায়ৰ সবববাহী ব্যক্তি চিন্তাশীল সাহিত্য-প্ৰেমী শ্ৰীহৰিহৰ
আইন্দে। তেখেতৰ ওচৰত মই চিৰকৃতজ্ঞ। দিহা-পৰামৰ্শ দি সহায়
কৰা বাবে অসম চাহমজদুৰ সাহিত্য সংস্কৃতি পৰিষদৰ উপ-সভাপতি
সু-সাহিত্যিক শ্ৰীদেউৰাম তাছাক শ্ৰদ্ধাবে সুঁৱৰিছোঁ। বিভিন্ন দিশত
সহায় কৰা বাবে শ্ৰীমতী নীৰুবালা আইন্দৰ শলাগ লৈছোঁ। দহোবন
কাতি-কৰি থৈ অশেষ কষ্টেৰে পাণ্ডুলিপি যুদ্ধত কৰি দিয়াৰ বাবে
শ্ৰীমতী ইভা কুমাৰী আইন্দক মোৰ আন্তৰিক ধন্যবাদ দিছোঁ।

অসম সাহিত্য-সভাই দায়িত্ব নিদিয়া হলে গ্ৰন্থখনি হয়তো
বাইজৰ হাতত তুলি দিয়াৰ সুবিধা ইমান সোনকালে পোৱা নগ'ল-
হেঁতেন। তাৰ বাবে অসম সাহিত্য-সভালৈ মোৰ আন্তৰিক শুভেচ্ছা
জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

১৫ আগষ্ট, ১৯৮১ চন

গুৱাহাটী

শ্ৰীসুশীল কুমাৰী

[খ]

সূচী-পত্ৰ

১। সম্ভৱ্য	... ১
২। ভাষা আৰু শিক্ষা ১৬
৩। সাহিত্য আৰু সংস্কৃতি	... ২৭
৪। অসমৰ স্বাৰ্থই চাহমজদুৰৰ স্বাৰ্থ ৩৫
৫। চাহমজদুৰৰ সাম্প্ৰতিক মনোভাৱ	... ৪৭

পাত চিঙা টুকুৰী ভৰাই

এটি কলি দুটি পাত চিঙি থকাৰ পৰিবেশত

সমন্ৱয়

চাহ মজদুৰ সকলৰ পূৰ্বপুৰুষ অসমৰ বাহিৰৰ পৰা আহিলেও সমন্ৱয়ৰ সোঁতত ক'ব নোৱাৰাকৈ সকলো ফালৰপৰা অসমীয়াত্ব গ্ৰহণ কৰি তেওঁবিলাকে অসমীয়া বুলি নিজকে চিনাকি দিয়াৰ যোগ্যতা অৰ্জন কৰিছে। চাহ মজদুৰ আৰু অসমীয়া সমাজৰ মাজত যি সম্পৰ্ক সি অতি নিবিড়। তাৰ বাবে চাহমজদুৰ আৰু অসমীয়া দুয়ো সমাজেই গোৰৱ অনুভৱ কৰে। অসমীয়া সমাজে তেওঁলোকক অসমীয়াৰ অৱিচ্ছেদ্য অংগ আৰু অসম মাতৃৰ আপোন সন্তান বুলি অভিহিত কৰাৰ উপৰিও তেওঁলোকক হাড়ে-হিমজুৰে অসমীয়া হিচাপে সাৱটি লৈছে।

অসম সাহিত্য সভাই সেই ক্ষেত্ৰত পৰিষ্কাৰ ভাবে ব্যক্ত কৰিছে যে “অসমীয়া সংস্কৃতিৰ বিচিত্ৰতাক অসমৰ প্ৰায় চাৰে সাতশখন চাহবাগিচাৰ মজদুৰ আৰু প্ৰান্তৰ চাহ-মজদুৰৰ বিচিত্ৰ সাংস্কৃতিক সম্পদে অধিক বিচিত্ৰ কৰি তুলিছে। বামুইৰ নাচ কৰম পূজা আদি নৃত্য গীত আৰু পৰৱৰ্তীয়া অসমীয়ালোক সংস্কৃতিৰ অংগ হৈ পৰিল। অসম সাহিত্য সভাই বাগিচা আৰু বস্তিৰ সকলো মজদুৰকে ‘অসমীয়া’ বুলি কবলৈ ভাল পায়। চাহ মজদুৰ সমাজ, গাওঁ আৰু নগৰত অসমীয়া সমাজৰ মাজত সামাজিক সম্পৰ্ক দৃঢ়তৰ কৰি তোলাটো সমাজৰ সকলোৰে কৰ্তব্য। চাহ মজদুৰ সম্প্ৰদায়ৰ সমস্যা আজি সদৌ অসমীয়া জাতিৰ সমস্যা। তেওঁলোকৰ শিক্ষা-দীক্ষাৰ বাবে আৰু সৰ্বতো প্ৰকাৰে উন্নয়নৰ বাবে কাম কৰা আমাৰ এটা ডাঙৰ কৰ্তব্য। ‘চাহ বাগিচাৰ অসমীয়া’ সকলৰ বাবে কোনো বেলেগ দেশ নাই। অসম তেওঁলোকৰ মাতৃভূমি, অসমীয়া ভাষা-সংস্কৃতি তেওঁলোকৰ আপোন ভাষা সংস্কৃতি। তেওঁলোকৰ মাজৰ পৰা ওলাই অহা লিখকসকলে অসমীয়া ভাষা সাহিত্যক নিজৰ লিখাৰে চহকী কৰি

তুলিছে। অসম সাহিত্য সভাই এতিয়ালৈকে চাহ মজদুৰ সকলৰ সংস্কৃতি আৰু জীৱন সম্পৰ্কীয় দহখন মান গ্ৰন্থ প্ৰকাশ কৰিছে।” অসম সাহিত্য সভাই প্ৰচাৰ বিভাগৰ যোগেদি এনে ধৰণৰ প্ৰচাৰ মূলক সাহিত্য প্ৰকাশৰ আঁচনি হাতত লৈছে।

কিন্তু বহু সময়ত পুৰণি এচামে পাহৰি থাকে যে চাহমজদুৰ অসমীয়াসকল অসমীয়া জাতিৰ লাইখুটা স্বৰূপ। প্ৰয়োজনীয় মুহূৰ্ত্তত মনত পেলোৱাৰ বাহিৰে, অনেক সময়ত এই সকল লোক অনুন্নত, অসহায়, অৱহেলিত অৱস্থাত থাকিব-লগীয়া হোৱাটো জাতিটোৰ কাৰণেই দুখ আৰু দুৰ্ভাগ্যৰ কথা। এটা বৃহৎ অসমীয়া জাতি-গঠনত মনে প্ৰাণে সহায় কৰা এই সকললোকৰ প্ৰতি অসমীয়া জাতিৰ বাকী অংগ সমূহে আন্তৰিকতাৰে দায়িত্ব অনুভৱ কৰিব লাগিব। এই বৃহৎ অসমীয়া জাতি গঠনত সহায় কৰা এই লোকসকলৰ জীৱনৰ সমস্যাৰ লগত অসমীয়া জাতি গঠনৰ প্ৰশ্নটোও জড়িত হৈ আছে। অৱশ্যে বাহিৰৰ পৰা আহি অসমতে স্থায়ী ভাৱে বসতি কৰা যিসকল লোকে স্বেচ্ছাই আৰু আগ্ৰহেৰে অসমীয়া ভাষা সাহিত্য গ্ৰহণ কৰি অসমীয়া হৈছে তেওঁলোকে হৃদয়ৰ পৰা অসমীয়া জাতিৰ প্ৰতি দায়িত্ব অনুভৱ কৰিছিলহে বৃহৎ অসমীয়া জাতি গঠনৰ প্ৰক্ৰিয়া পূৰা হ’ব।

জাতীয় সংস্কৃতিৰ দৃষ্টি কোণৰ পৰা অসমীয়াই চাহ মজদুৰক বাদ দি পূৰ্ণাংগ ৰূপ পাব নোৱাৰে। অসমৰ সংহতি আনিগন কৰি আছে চাহ মজদুৰে। চাহমজদুৰ সকলৰ মাজত বিশেষকৈ হিন্দু আৰু খ্ৰীষ্টান এই দুই ধৰ্মৰ লোক থকা দেখা যায়। কিছু-পৰিমাণে মুছলমান ধৰ্মী লোকো নথকা নহয়। শিখ, জৈন বা বৌদ্ধধৰ্মী লোকৰ কোনো নিদৰ্শন পোৱা নাযায়। চাহমজদুৰ সকল অসমলৈ আহোতে মূলত হিন্দুধৰ্মী লোক আছিল। কিন্তু কালৰ গতিত, সময়ৰ সোঁতত কিছুমানে কিছুমান কাৰণত হিন্দু ধৰ্মৰ পৰা আঁতৰি গৈ খ্ৰীষ্টান ধৰ্মত দীক্ষিত হয়। সেই সক-

লৰ বেছি ভাগেই মিছনেৰী সকলৰ তৎপৰতাত খ্ৰীষ্টান ধৰ্ম গ্ৰহণ কৰিছিল। কিন্তু বেছিভাগ মজদুৰে হিন্দু ধৰ্মৰ প্ৰতি আস্থা ৰাখি পূৰ্বাপৰ স্বকীয়তা ৰজাই ৰাখিছিল। সবহ সংখ্যক চাহ-মজদুৰে হিন্দু-ধৰ্মৰ প্ৰতি থকা অতল বিশ্বাস আৰু গভীৰ নিষ্ঠা পৰিহাৰ নকৰি উল্লেখযোগ্য নিদৰ্শন দাঙি ধৰিছে; তদুপৰি চাহ মজদুৰ সকলে দেৱ-দেৱীৰ পূজা-পাতল মুখ্য হিচাপে কৰিলেও শংকৰী ধৰ্মৰ প্ৰতি তেওঁলোকৰ অনুৰাগো কম বুলি ক’ব নোৱাৰি। প্ৰায় পাঁচশ তেল্লিছ বছৰ আগতে অসমৰ শংকৰ মাধৱে প্ৰচাৰ কৰা শংকৰী ধৰ্ম বিশেষ এচাম লোকৰ হাতত থকা সতেও আৰু চাহ মজদুৰৰ মাজত তাৰ কোনো প্ৰচাৰৰ বিশেষ ব্যৱস্থা নাথাকিলেও অসমৰ সংস্কৃতিৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি তেওঁলোক শংকৰী ধৰ্মৰ মাজলৈ সোমাই গৈছে। নামঘৰ পাতি ভাওনা কৰিছে। গীত-পদ-কীৰ্ত্তন ঘোষা অসমীয়া বাইজৰ লগত বহি একেলগে গাইছে।

শ-শ বছৰ অসমত থাকিও বহুতে অসমীয়াত্ব গ্ৰহণ কৰিব পৰা নাই বা তাৰ বাবে বিশেষ আগ্ৰহো দেখুৱা নাই। একমাত্ৰ চাহ-মজদুৰ জন-গোষ্ঠীয়েহে উল্লেখ যোগ্য ভাৱে শংকৰী-কলাকৃষ্টি সংস্কৃতিৰ লগত সম্পৰ্ক স্থাপন কৰিব পাৰিছে। বহুতে বৈষ্ণৱ ধৰ্ম গ্ৰহণ কৰি খাটি বৈষ্ণৱ হৈ পৰিছে; নৃত্য-গীত-মাতৰ জৰিয়তে জন-প্ৰিয়তা অৰ্জন কৰিছে। ভাৱনা সৰাহ নিজে পাতিবলৈ লৈছে; দৰং, শিৱসাগৰ, ডিব্ৰুগড় আৰু লক্ষীমপুৰ জিলাৰ চাহ মজদুৰ সফলৰ মাজৰ পৰা গায়ন-বায়ন আৰু সুব্ৰধাৰী হৈ ভাওনা পতা দেখা গৈছে। ১৯২৫ চনতে চাহমজদুৰ সকলৰ আগ্ৰহ দেখি যোৰহাটৰ চিনামৰা চাহবাগিচাৰ কৰ্মচাৰী “লয়নাথ ৰাজখোৱা শ্ৰীকমল চন্দ্ৰ গোস্বামী, “নকুল চন্দ্ৰ ভূঞাই চাহমজদুৰ সকলক অসমীয়া গায়ন-বায়ন শিকাই অসমীয়া ভাওনা কৰোৱাৰ কথা জনা যায়। চাহমজদুৰ সকলে অসমীয়া সমাজৰ মাজলৈ সোমাই

যোৰাৰ উদ্দেশ্যেৰে ওচৰত থকা সৰুবিলাকৰ উপৰিও গড়মূৰ, আউনী-আটী, কুৰুৱাবাহী আদি সৰুবোৰত শৰণ লয়। ইয়াৰ পিছত শিৱসাগৰ যোৰহাট আৰু গোলাঘাটৰ বহুতো বাগিচা আৰু বস্তিৰ মজদুৰে গায়ন-বায়ন আয়ত্ব কৰি ভাৱনা কৰিবলৈ লয়। ভাৱনাত আৰম্ভণিৰে পৰা শেষলৈকে বাদ্য-যন্ত্ৰ নৃত্য আৰু গীত মাত নিয়ম অনুসাৰে চলে। ধনু-কাড় জাতী-জোং, তবোৱাল আদি অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ বোৰ ভাৱনাত ব্যৱহাৰ কৰে। এই সকলোবোৰ যেতিয়া নিজে শিকি-বুজি নিয়াৰিকৈ কৰিব পৰা হৈছে, তেনে ক্ষেত্ৰত বৈষ্ণৱ ধৰ্মৰ পথাৰত সোমাই পৰাত বাকী আৰু কি থাকিব পাৰে? ধনু-কাড়ৰে যুজ-বাগৰ কৰাটো চাহমজদুৰ সকলৰ স্বভাৱ। জাতী-জোং, দা-কুঠাৰ আদি লৈ জীৱিকা উপাৰ্জন কৰাটো কৰ্ম। দেখা যায় যে বৈষ্ণৱ ধৰ্মৰ লগত চাহমজদুৰ সকলৰ স্বভাৱজাত কৰ্ম-সংস্কৃতিৰ মিল আছে। সেইয়ে নিজৰ মাজৰ পৰা গায়ন-বায়ন সূত্ৰধাৰ উলিয়াই ভাৱনা কৰাত অসুবিধা নাপায়। নামঘৰ পাতি মণিকুট স্থাপন কৰি মাহ, চাউল আগত ৰাখি ভাৱনা কৰিছে। মহাপুৰুষ শংকৰ-মাধৱৰ বৈষ্ণৱধৰ্ম প্ৰচাৰ কৰাত এইবোৰে যথেষ্ট সহায় কৰিছিল। প্ৰতিখন চাহবাগিচা আৰু প্ৰান্তৰ চাহমজদুৰ অধ্যুষিত অঞ্চলবোৰত একোটা নামঘৰ স্থাপন কৰিব পাৰিলে গায়ন-বায়ন সূত্ৰধাৰ তথা ভাওনা কৰা লোকক সুন্দৰ ভাৱে গঢ় দিয়াৰ লগতে শংকৰী ধৰ্ম প্ৰচাৰৰ যথেষ্ট স্থল আছে; আৰু ইয়াৰ যোগ সূত্ৰৰে হ'ব এক নিভাজ অসমীয়া মহান জাতি। এই ক্ষেত্ৰত নিষ্ঠা আৰু ত্যাগৰ অতীৰ প্ৰয়োজন। পুৰণি অসমীয়া সকলে এই নিৰ্জু, ধৰ্মপ্ৰিয় লোক সকলৰ মাজত শংকৰী ধৰ্ম প্ৰচাৰৰ জৰীয়েতে দুয়ো-খন সমাজৰ মাজত সমন্বয়ৰ জৰীডাল আৰু অধিক কটকটীয়া কৰিব পাৰে। সুখৰ আৰু গৌৰৱৰ বিষয় যে শংকৰ-মাধৱে কেৱল উচ্চ বৰ্ণ হিন্দুৰ ভিতৰতে সীমাবদ্ধ ৰাখি ধৰ্ম প্ৰচাৰ কৰা নাছিল। নৃত্য-গীত নাম-প্ৰসংগ, ভাৱনা-যাত্ৰা আনকি কাব্যবিলাক অৱহেলিত

জনতাৰ উদ্দেশ্যে প্ৰচাৰ কৰা হৈছিল। “হৰিনাম লৱে গাবো যৱন কছাৰী” উক্তিৰেই ইয়াৰ জ্বলন্ত প্ৰমাণ। মহাপুৰুষ শ্ৰীমন্ত শংকৰ-দেৱে যি মহৎ লক্ষ্য আৰু আদৰ্শ লৈ দীৰ্ঘজীৱন অতিবাহিত কৰিছিল, সেই আদৰ্শ তেওঁৰ প্ৰধান শিষ্য মাধৱদেৱ আৰু গোপাল দেৱে অনুসৰণ কৰিছিল। পৰৱৰ্তী ধৰ্মগুৰু সকলো লক্ষ্যৰ পৰা আঁতৰি নগৈ অনেক দুখ যন্ত্ৰণা মূৰ পাতি লৈছিল। ষোড়শ শতাব্দীৰ সেই প্ৰবল ধুমুহাত হাজাৰ হাজাৰ লোকে নতুন ধৰ্ম গ্ৰহণ কৰি বিশাল হিন্দু ধৰ্মৰ মাজ মজিয়াত উপস্থিত হয়। ধৰ্মৰ সোঁত প্ৰবল আছিল। মুছলমান সকলেও তাৰ অনুসৰণত জিকিৰ ৰচনা কৰি প্ৰত্যক্ষ নহলেও পৰোক্ষ ভাৱে মহাপুৰুষীয়া ধৰ্মৰ জয়গান গাইছিল। আহোম, মৰাণ, মটক, কোঁচ, কছাৰী সকল বৈষ্ণৱ ধৰ্মত দীক্ষিত হৈ এখন সমাজত পৰিণত হ'বলৈ এক শতিকা লাগিছিল। সেই কথা লক্ষ্য কৰিলে চাহমজদুৰ সম্প্ৰদায়ৰ ক্ষেত্ৰত শংকৰী ধৰ্মৰ অন্তৰ্ভুক্তিকৰণত কোনো পৰিস্থিতিয়ে দেখা দিব নোৱাৰে। বৰঞ্চ তেওঁলোকৰ প্ৰৱেশে অসমীয়া সমাজক মহীয়ান কৰি তুলিব বুলি বিশ্বাস কৰাৰ থল আছে। এবা-ধৰাৰ মাজেৰে স্তৰে স্তৰে উন্নয়নৰ ভেটি নিৰ্মাণ কৰাত কোনো বাধা নাই। তাৰ বাবে সংকীৰ্ণ মনোভাৱ পৰিত্যাগ কৰিব লাগিব। সংকীৰ্ণ মনোভাৱৰ ফলত নগা, খাছী, মিজো, আৰু আদি বিভিন্ন গোষ্ঠী বিলাক বৰ্তমান অসমীয়াৰ পৰা আঁতৰি যাব লগা হ'ল। আন কোনো কোনোৱেও বিপৰীত সুঁতিৰে নাও চলোৱাৰ দিহা কৰিছে। বহুতে অসমীয়া নাৱৰপৰা নামি আনবদ্বাৰা পৰিচালিত নাৱত উঠি যাত্ৰা কৰিছে। চাহমজদুৰ সকলেও যদি অলীক কল্পনাৰ বশবৰ্তী হৈ মৰীচিকা খেদি যাবৰ ইচ্ছা কৰে, তেন্তে ইয়াতকৈ আৰু দুখৰ বিষয় কি হ'ব পাৰে?

অৰ্থনীতিয়ে জীৱনৰ পথ পৰিৱৰ্তন কৰে। চাহবাগিচাক কেন্দ্ৰ

কৰি গঢ়ি উঠা অৰ্থনীতিয়ে অসমৰ সামাজিক জীৱনত কিমানখিনি
 প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰিছে তাক নকলেও হ'ব। অসমৰ চাহ বিশ্ব বিখ্যাত।
 চাহে অসমক উচ্চ স্থান অধিকাৰ কৰাৰ যোগ্যতা আনি দিছে।
 সেই যোগ্যতা আনি দিয়াৰ গোৰুৱাৰ পাত্ৰ হৈছে সেউজবুলীয়া চাহ
 বাগিছাৰ চাহ-মজদুৰসকল। ভাৰতবৰ্ষৰ মুঠ চাহপাতৰ এক তৃতীয়াংশ
 উৎপন্ন হয় অসমত। অসমৰ চাহৰপৰা ভাৰতবৰ্ষই বৃজন পৰিমাণৰ
 বিদেশী মুদ্রা অৰ্জন কৰিছে। অসমৰ ৰাজকোষলৈ প্ৰচুৰ পৰিমাণে
 ধন কঢ়িয়াই আনি অসমৰ অৰ্থনীতিত যথেষ্ট অৰিহণা যোগাইছে।
 চাহ বাগিচাক বাদ দি অসমৰ অৰ্থনীতি যেনেদৰে পূৰ্ণাংগ
 বহয়, চাহ মজদুৰক বাদ দি সেইদৰে অসমীয়া জাতি পূৰ্ণাংগ
 হ'ব নোৱাৰে। শিল্পী-সাহিত্যিক চাহবাগিচাৰ মাজলৈ সোমাই
 গৈ চাহ মজদুৰসকলৰ গীত-মাত সংগ্ৰহৰ যোগেদি আপোন কৰাৰ
 চেষ্টা অব্যাহত ৰাখিছে। অসম সাহিত্য সভাৰ প্ৰাক্তন সভাপতি
 নকুল চন্দ্ৰ ভূঞাই গোটেই জীৱন চাহ বাগিচাত চাকৰি কৰি পোৱা
 অভিজ্ঞতাৰে 'চাহ বাগিচাৰ বনুৱা' নামৰ গ্ৰন্থ এখনি লিখি চাহ
 মজদুৰসকলৰ পৰিচয় চিত্ৰ দাঙি ধৰিছে। তেওঁলোকৰ মাজত কি
 কি জাতিৰ লোক আছে, কোনবোৰ মানুহ ক'বপৰা অসমলৈ আহে
 ইত্যাদি বিৱৰণ সহ তেওঁলোকৰ সামাজিক, অৰ্থনীতিক আৰু সাংস্কৃতিক
 দিশৰ বিষয়ে তেওঁ লিখিছে। ৰাঙ্গা বৰুৱাৰ 'সেউজী পাতৰ কাহিনী'
 নামৰ উপন্যাসত অসমীয়া গাৱঁৰ ল'ৰা নৰেশ্বৰে চাহ-বাগিচাৰ মাজত
 সোমাই কিদৰে নতুন অভিজ্ঞতা লাভিছিল এই বিষয়ে বৰ্ণনা কৰা
 হৈছে। বংগ, বিহাৰ, উৰিষ্যা, মধ্য প্ৰদেশ, তামিলনাডু, অন্ধ্ৰপ্ৰদেশ,
 মহাৰাষ্ট্ৰ আদি ৰাজ্যৰপৰা অহা তাহানিৰ চাহ-মজদুৰসকলৰ বহুতেই
 হয়তো নৰেশ্বৰৰ দৰে প্ৰথমে বিভ্ৰান্ত হ'ব লগা হৈছিল। সু-সাহিত্যিক
 শ্ৰীযোগেশ দাসে 'ডাৱৰ আৰু নাই' উপন্যাসত হানচৰাৰ 'ভীম'
 নামৰ ল'ৰা এজনৰ মুখত শুনিবলৈ পোৱা—'ইংৰাজ ৰৰ বৃদ্ধি,

বানাই'ল চাহ-ঘৰ; ছোৱাৰ পাত মাৰা কাম দিনে-ৰাইতে' গীত ফাঁকিৰ
 আঁৰত বহি ৰচনা কৰিছিল চাহ মজদুৰৰ জীৱনৰ ওপৰত আলোক-
 পাত কৰা এটি গীত। শ্ৰীদাসৰ মতে—চাহ মজদুৰ সম্প্ৰদায়ৰ
 ছাত্ৰই অসমীয়া মাধ্যমত পঢ়ি-শুনি আজি চাকৰি কৰিছে, শিক্ষকতা
 কৰিছে, ৰাজনীতিত সক্ৰিয় অংশ গ্ৰহণ কৰিছে। তেওঁলোক আন
 অসমীয়াৰ দৰে অসমৰ স্থায়ী বাসিন্দা হৈ উঠিছে। জ্যোতিপ্ৰসাদ
 আগৰৱালাৰ ভাষাত 'ন-অসমীয়া' হৈ উঠিছে। চাহ-বাগিচাৰপৰা
 ওলাই যোৱা এই সম্প্ৰদায়ৰ বহু পৰিয়ালে নিজাকৈ গাওঁ পাতি
 নাইবা একোটা চুবুৰী পাতি আছে। গাৱঁৰ মানুহৰ সৈতে সুন্দৰ
 অসমীয়া মাত-কথাৰে সম্পৰ্ক ৰক্ষা কৰিছে। চকু জুৰোৱা, মন
 জুৰোৱা সোণালী ধাননি ৰচনা কৰিছে। তেওঁলোকৰ মাজত শিক্ষাৰ
 আৰু বেছি প্ৰসাৰ হ'লে আদান-প্ৰদানৰ প্ৰধান মাধ্যমৰ প্ৰশ্নটো নিশ্চয়
 উঠি যাব। সেইটো অসমীয়া কথিত অসমীয়াৰ এটা ৰূপ স্বৰূপে
 তেওঁলোকে বিশেষকৈ তেওঁলোকৰ মাজত শিক্ষিত ছাত্ৰ সমাজে বিচাৰ
 কৰি ঠিক কৰিব। অসমৰ জলবায়ুৰে পুষ্ট হৈ তেওঁলোকে যে
 অসমীয়া সংস্কৃতিৰ অভিজ্ঞতাৰ ভালেখিনি অজ্ঞাতে গ্ৰহণ কৰি পেলাইছে
 সেই বিষয়ে সন্দেহ নাই। বিভিন্ন ৰাজ্যৰপৰা অহা কাৰণে তেওঁ-
 লোকৰ পৰস্পৰৰ মাজতো ভালেখিনি দিয়া-লোৱা, এৰা-ধৰা আছে।
 লগতে অসমৰ প্ৰাচীন ঐতিহ্য আৰু সংস্কৃতিৰো প্ৰভাৱ তেওঁলোকৰ
 ওপৰত পৰিছে। এই সকলোখিনিৰ সৈতে বণিক-সভ্যতা আৰু
 উদ্যোগ যুগৰ সংমিশ্ৰণে তেওঁলোকৰ নিজা সংস্কৃতিক গঢ় দিছে।
 ইয়াৰ কল্যাণকৰ সুবিকাশ নিৰ্ভৰ কৰিছে শিক্ষিত ডেকা-
 গাভৰুসকলৰ প্ৰতিভাৰ ওপৰত।

অসমীয়া মানুহে চাহ শিল্পৰপৰা নিজক বিচ্ছিন্ন
 কৰিব নোৱাৰে। বুঢ় আৰু মণিৰাম দেৱান চিংফৌ-
 সকলৰ পৰ্বতলৈ যাওঁতে তাত হাবিতলীয়া চাহগছ পায়। দেৱানে
 জনায় যে অসমত এনেয়ে চাহগছ হয়। আগৰ দিনৰ অসমীয়া

মানুহে পানীলপা জ্বৰ হ'লে এই পাত হাবিবপৰা ছিঙি আনি সিজাই চোবাই খাইছিল। গতিকে চাহৰ লগত অসমীয়াৰ সম্পৰ্ক সু-প্ৰাচীন। আজিকালি অৰ্থনীতিয়ে সেই সম্পৰ্কক এবাৰ নোৱৰাকৈ কটকটীয়া কৰিছে। চাহনিৰ জিন্মিল্ সৌন্দৰ্য্য অসমীয়াৰ চকুত সৰ্বদাই জিলিকি থাকিব। সেই চাহনিয়ে জীপ দিয়া সকলৰ জীৱন, আৰু উঠি অহা ডেকা-গাভৰুৰ আশা-আকংক্ষাৰ লগত প্ৰতি অসমীয়াৰ ভৱিষ্যত সাঙোৰ খাই আছে।

চাহ-মজদুৰ ডেকা-গাভৰুৰে বিহুগীত গায়, বিহুনাচ নাচে। অসমৰ বায়ু-পানী-মাটিৰেই নিৰ্মিত আৰু অসমৰ অন্ন খায়েই জীৱিত চাহ মজদুৰসকলে অসমৰ দুখেই তেওঁলোকৰ দুখ, অসমৰ সুখেই তেওঁলোকৰ সুখ বুলি বিবেচনা কৰে। অসমৰ বিপদত তেওঁলোক পলৰীয়া নহয়। এইখিনি শক্তি তেওঁলোকৰ আছে। সেয়ে তেওঁবিলাকে নিজক অসম মাতৃৰ প্ৰকৃত সন্তান ভাবি স্পষ্ট-ভাৱে ক'ব পাৰিছে এইবুলি—‘আসাম হামনিকে লাগে, হামনি আসামকে, ভুইল গেলি হামনি আপন দেশকে। সবকুছ সমবান্ধি আসাম দেশকে।’ চাহ বাগিচাৰ এজন তৰুণ কৰিয়ে ‘মই এজন অসমীয়া’ বা উচ্চ শিক্ষাৰে শিক্ষিত এজন চাহ মজদুৰে ‘মই অসমীয়া নহয় নেকি?’ বুলি কোৱা কথা দুম্বাৰত অকল সেই দুজনেৰে মনোভাৱ লুকাই থকা নাই; তাত লুকাই আছে হাজাৰ হাজাৰ চাহ-মজদুৰৰ অন্তৰৰ ভাৱ। ‘চাহ বাগিচাৰ বনুৱা, শৰাইঘাটৰ বণুৱা’ এই কথা যোৰহাটৰ সেই চাহ মজদুৰ নতুন পুৰুষজনৰে অকল মনৰ কথা নহয়, ই হাড়ে-হিমজুৱে অসমক ভাল পোৱা হাজাৰ হাজাৰ সংগ্ৰামী চাহ-মজদুৰৰ মনৰ কথা।

এই দুয়োখন সমাজ ইমান ওচৰ চাপি গৈছে যে দুয়োখন সমাজৰ মাজত আজি বৈবাহিক সম্পৰ্ক পৰ্যন্তও হৈছে। চাহ মজদুৰৰ ছোৱালী পুৰণি অসমীয়া সমাজে বিয়া কৰি আনিছে আৰু পুৰণি অসমীয়া

সমাজৰ ছোৱালী চাহ-মজদুৰ সমাজে বিয়া কৰি নিছে। বৰডুবিৰ শ্ৰীবাঞ্চ শইকীয়া, তেজপুৰৰ শ্ৰীপ্ৰফুল্ল শইকীয়া, লক্ষীমপুৰৰ শ্ৰীনৰেন বৰাৰ দৰে অনেক পুৰণি অসমীয়া সমাজৰ লোকে চাহ-মজদুৰৰ ছোৱালীক বিয়া কৰি আনিছে। ঢেকীয়াজুলিৰ শ্ৰীৰমেশ কুৰ্মি, চতিয়াৰ শ্ৰীমহাবীৰ কুৰ্মি, জামিৰা চাহ-বাগিচাৰ শ্ৰীপ্ৰহ্লাদ তাচা, ছাতীগড় চাহ বাগিচাৰ শ্ৰীদীনেশ্বৰ তাচা, যোৰহাটৰ শ্ৰীগজেন তাঁতি গোলাঘাটৰ শ্ৰীঅৰুণ খেৰিয়াৰ দৰে অনেক চাহ মজদুৰ সমাজৰ লোকে পুৰণি অসমীয়া ঘৰৰ ছোৱালী বিয়া কৰি আনিছে। ইয়াৰ ফলত দুয়োখন সমাজ এক ভাতৃত্বৰ ডোলেৰে বান্ধ খাই পৰিছে। দুয়োখন সমাজ যেন আজি এটা টকাৰ দুটা পিঠি। দুয়োৰে দুয়ো পৰিপূৰক। এটাক বাদ দি আনটো পূৰ্ণাংগ হ'ব নোৱাৰে।

চাহ-মজদুৰ জাতীয় শব্দবোৰ সম্প্ৰতি এক বিবাদমান শব্দত পৰিণত হৈছে। চাহ মজদুৰ বুলি ক'লে চাহ বাগিচাত থাকি চাহৰ মজুৰী বা মজদুৰী কৰা লোকসকলকহে সাধাৰণ অৰ্থত বুজোৱা হয়। তেওঁলোকৰ পৰিয়ালবৰ্গকো ইয়াৰ লগত সাঙোৰা হয়। আগতে বাগিচাত থাকি সময়ৰ গতিত বাগিচাবপৰা ওলাই আহি গাঁও অঞ্চলত থিতাপি হৈ খেতি-বাতিৰ লগত সম্পৰ্ক গঢ়ি জীৱিকা নিৰ্বাহ কৰা লোকসকলক প্ৰাক্তন চাহ-মজদুৰ বুলি কোৱা হয়। বাগিচাবাসী চাহ মজদুৰেই হওক বা গাঁওবাসী প্ৰাক্তন চাহ-মজদুৰেই হওক সকলোৱেই এদিন ভাৰতৰ বিভিন্ন প্ৰান্তৰপৰা অসমলৈ আহিছিল চাহ বাগিচাত একমাত্ৰ কাম কৰিবৰ কাৰণেহে। পোণতে তেওঁলোকক ‘কুলী’ আৰু তেওঁলোকে বাস কৰা বাগিচাৰ লাইনবোৰক ‘কুলী লাইন’ বুলি কোৱা হৈছিল। লেখকসকলে তেওঁলোকৰ লিখনিত এইদৰে ক'বলৈ ইতস্ততঃ বোধ কৰিলেও অভ্যাসগত ভাৱেই বহুতৰে মুখত বহুত সময়ত কুলী শব্দ ওলাই পৰা দেখা যায়। বংগৰ লোকক বঙালী বুলি কোৱাৰে দৰে এদিন বিদেশীসকলকো বঙাল

বুলি কৈছিল। অসমলৈ অহা ইংৰাজসকলক বগা বঙাল বুলি কোৱা হৈছিল। সেইদৰে অসমৰ বাহিৰৰপৰা অহা বাবেই বোধকাৰো চাহ মজদুৰতকলকো বঙাল বুলি কৈছিল। তেওঁলোকৰ নামৰ আগত আকৌ কুলী শব্দটো প্ৰয়োগ কৰি 'কুলী বঙাল' বুলি কৈছিল। বেছি ভাগেই সাৰ্বজনীনভাৱে চাহ বনুৱা বা চাহ মজদুৰ বুলি কয় আৰু এই নামেই সম্প্ৰতি বহুলভাৱে প্ৰচলিত। ফ'হিয়াই চালে দেখা যায় যে চাহ বনুৱা বা চাহ মজদুৰ শব্দ দুটা নীচাত্মক কুলী শব্দৰ ৰূপান্তৰ মাথোন। অন্তৰ্নিহিত অৰ্থ আটাইবোৰ একেই। পাৰ্থক্য বিশেষ একো নাই। আন হাতেদি ওপৰত উল্লেখ কৰা মতে চাহ বনুৱা বা চাহ মজদুৰ বুলি ক'লে যেন বাগানৰ মানুহখিনিকে বুজোৱা হয়। ইয়াকে লৈ কিছুমান সুবিধাবাদীয়ে বাগান আৰু বস্তিত থকা চাহ মজদুৰ সম্প্ৰদায়ৰ মাজত বিভাজন আনিবলৈ চেষ্টা কৰা দেখা গৈছে। চাহবনুৱা বা চাহমজদুৰ নামাকৰণেৰে বাগান-বস্তি-চহৰ নিবিশেষে সকলো চাহমজদুৰ সম্প্ৰদায়ৰ লোককে সামৰিবলৈ যত্ন কৰা হয় যদিও প্ৰকৃত্যৰ্থত সামৰিব পাৰিছে নে নাই তাত সন্দেহৰ অৱকাশ নথকা নহয়। ফলস্বৰূপে কিছুমান সুবিধাবাদী লোকে কিছুমান সুবিধাৰ বাবে এই সমাজৰ মাজত বিভেদ আনিবৰ বাবে যত্ন কৰা দেখা গৈছে। বিচাৰ কৰি চালে দেখা যায় যে যি মাছ মাৰে সি মাছ মৰীয়া। সেইদৰে যিজনে চাহ-বাগিচাত মজুৰী বা বন কৰে সেইজন চাহমজদুৰ বা চাহবনুৱা; কিন্তু চাহবাগিচাত কাম নকৰা কেনোৱা মঙলী বা বৃধ চৰ্দাৰৰ পুতেক জীয়েকহঁতক বাক কি ক'ব? সেইদৰে বহুত দিনৰ আগতে চাহবাগিচাৰ পৰা ওলাই আহি গাঁও বা চহৰত বাস কৰি থকা, চাহ গছৰ লগত কোনো সম্পৰ্ক নথকা সকলৰ সন্তি-সন্ততি সকলকনো কি বুলি ক'ব? এই লৈ বহুতৰে মাজত খেলি-মেলি উদয় হোৱা দেখা যায়। সদৌ অসম চাহ-মজদুৰ জনজাতি ছাত্ৰসংস্থাৰ ক্ষেত্ৰতো কোনোৱে 'সেউজী ছাত্ৰসংস্থা' নামৰ সপক্ষে মাত

মাতে। ১৯৮১ চনৰ ১১ আৰু ১২ নৱেম্বৰত চাহমজদুৰ ছাত্ৰ-সংস্থা আৰু চাহমজদুৰ যুৱসংস্থাৰ প্ৰতাপগড় চাহবাগিচাত হোৱা দুদিনীয়া অধিবেশনতো নতুন পুৰুষসকলে অনুৰূপে মত দাঙি ধৰে যদিও একমতত, একনামত এতিয়ালৈকে কোনো উপনীত হ'ব পৰা নাই। কিন্তু এইক্ষেত্ৰত একমত যে 'চাহমজদুৰ' এনে নামবোৰ নীচাত্মকবোধক আৰু ই বাগান-বস্তিৰ সকলোক একেডাল সূতাৰে মেৰিয়াব পৰা নাই। পলমকৈ হলেও চাহমজদুৰ নতুন পুৰুষ সকলে এই কথা উপলব্ধি কৰাটো অতি আনন্দৰ কথা।

অসম সাহিত্য সভায়ো 'চাহমজদুৰ' বা 'চাহবনুৱা' নাম দুটা প্ৰকৃত অৰ্থব্যঞ্জক বুলিব পৰা নাই। বিভিন্ন সময়ত চাহমজদুৰ বা চাহবনুৱা শব্দবোৰ বাদ দি 'চাহবাগিচাৰ অসমীয়া' আদি নামেৰে চিহ্নিত কৰিব খুজিলেও গাঁওবাসী প্ৰান্তৰ চাহ-মজদুৰ সকল তাৰ পৰা বাদ পৰি যোৱাৰ আশঙ্কা দেখি দোধোৰ-মোৰ অৱস্থাত পৰি কোনো খাটাং সিদ্ধান্তত উপনীত হ'ব পৰা নাই। কি নতুন নামেৰে নামাকৰণ কৰিলে কুলীভাৱাপন্ন নীচাত্মক চাহ-মজদুৰ বা চাহবনুৱা নাম দুৰ হোৱাৰ লগে লগে বাগান-বস্তিৰ সকলো লোককে সমানে প্ৰতিনিধিত্ব কৰিব পাৰে, সেই কথা নতুন পুৰুষসকলেই চিন্তা কৰিব লাগিব। সুখৰ বিষয় যে এইক্ষেত্ৰত ইতিমধ্যে আলোচনা-বিলোচনা নতুন পুৰুষৰ মাজত পূৰ্ণোদ্যমে চলিব ধৰিছে আৰু নতুন সন্ধানৰ গুণাগুণ হ'ব ধৰিছে। নতুন নামৰ ক্ষেত্ৰত আমি ইয়াত 'চাহমজদুৰ' বা 'চাহবনুৱা' বাদ দি 'চাহ জনজাতি' বুলিহে উল্লেখ কৰিব খুজিছোঁ। ই লেখকৰ ব্যক্তি-গত মত। মাত্ৰ ৰাইজৰ বিচাৰৰ বাবে আগ বঢ়োৱা হ'ল। এই নাম হয়তো বহুতৰে গ্ৰহণযোগ্য হ'বও পাৰে, নহ'বও পাৰে। পিছে বাগান-বস্তিৰ সকলোবোৰ মানুহৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি সমন্ব-য়ৰ কথা চিন্তা কৰি আমি কাম কৰিব লাগিব যাতে আমাৰ

মাজত কোনো বিভাজনমুখী ভাৱধাৰা আহিব নোৱাৰে। এনে নাম আমাক লাগিব যি নামে বাগান-বস্তিৰ সকলোখিনি লোককে সমানে প্ৰতিনিধিত্ব কৰিব পাৰে, যি নামে আমাক অসমীয়া জাতিৰ অবিচ্ছেদ্য অংগ কৰিব পাৰে।

চাহমজদুৰ সমাজৰ এগৰাকী প্ৰতিভাৱান লেখিকা শ্ৰীমতী মমতা কৈৱৰীৰ মতে সেই সমাজৰ শিক্ষিত মহিলা সকল এতিয়াও অসমীয়া বৃহত্তৰ সমাজলৈ ওলাই আহিব পৰা নাই। বহুতে নিজকে চাহমজদুৰ মহিলা বুলি পৰিচয় দিবলৈ বেয়া পায়। চাহমজদুৰ শব্দটোত নীচাত্মিকা ভাৱ লুকাই থকাই ইয়াৰ প্ৰধান কাৰণ। সেয়ে আমি সমন্বয়ৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি নিজকে 'সেউজ অসমীয়া' বুলি সম্বোধন কৰিব বিচাৰোঁ। চাহমজদুৰ নিজা ব্যক্তিত্ব আৰু গৌৰৱেৰে স্বয়ংসম্পূৰ্ণ হলেও সামাজিক ভাৱে আজি বৰ নিঃসহায়। অন্তৰখন বৰ বিশাল, কিন্তু ক্ষেত্ৰখন বৰ সৰু। দেশখন বৰ ডাঙৰ, কিন্তু থাকিবলৈ আছে এটা সৰু জুপুৰী।

সৰ্বক্ষণীয় দুখযন্ত্ৰণাৰ মাজত পুৰুষাণুক্ৰমে শোষক শ্ৰেণীৰ পদদলিত হৈ নিকাৰ ভোগা এই সকল লোক অন্ধ সংস্কাৰ আৰু বিজন্তৰীয়া কুসংস্কৃতিত কেতিয়াবা পৰা বাবে এওঁলোকক জগ-বীয়া কৰিলে আৰু এওঁলোকক চিৰাচৰিত পাশৱিক শাসন আৰু শোষণৰ পৰা মুক্ত কৰিব নোৱাৰিলে সমস্যাৰ ওৰ নপৰিব। বাগিচাৰ চাৰিবেৰৰ মাজত থাকি বাহিৰৰ জগতৰে সৈতে সম্পূৰ্ণ বিচ্ছিন্ন হৈ এই দুৰ্ত্তগীয়া মজদুৰসকলে নিজৰ অধিকাৰ সাব্যস্ত কৰা হেতু অকলে যুঁজিব নোৱাৰে। যুঁজাৰ বাবে শক্তি, সামৰ্থ্য আৰু মানসিক প্ৰস্তুতি সম্পূৰ্ণ ৰূপে এওঁলোকে হেৰুৱাইছে। এওঁলোকৰ ভেৰণীয়া যিবোৰ ৰাজনৈতিক নেতাই এওঁলোকৰ হৈ যুঁজে সকলোৰে ভোটৰ লালসাতেই আগবাঢ়ি আহে আৰু পাহত এওঁলোকক চৰম প্ৰত্যাৰণা কৰে।

এওঁলোকৰ মাজত গণতান্ত্ৰিক চেতনাবোধ জাগ্ৰত কৰাৰ বাবে, চাহবাগিচাৰ শ্ৰমিকে ভাৰতীয় নাগৰিক হিচাবে সংবিধানিক অধিকাৰ সাব্যস্ত কৰাৰ বাবে তথাকথিত শ্ৰমিক নেতাৰ লেখীয়াকৈ নহয়, প্ৰকৃত সমাজ-সেৱক বা সেৱিকাৰ দৰে অতি গভীৰ ভাৱে মজদুৰ সম্প্ৰদায়ৰ অৰ্থে সামাজিক সমস্যাবো গৱেষণামূলক দৃষ্টি-ভংগীৰে অধ্যয়ন কৰি আঁসোৱাহসমূহ দূৰ কৰাৰ দায়িত্ব চাহমজদুৰ সম্প্ৰদায়ৰ নতুন পুৰুষে গ্ৰহণ কৰিব লাগিব।

চাহমজদুৰ সমাজৰ এজন উচ্চ শিক্ষিত ব্যক্তি শ্ৰীচিমন ধানে এদিন কৈছিল এইদৰে—“মই অসমীয়া গাঁৱৰ মাজত চাহ মজদুৰ পৰিয়ালত জন্ম গ্ৰহণ কৰা এজন অসমীয়া যুৱক। সৰু কালৰ পৰাই অসমীয়া সমাজৰ লগত মোৰ ওতঃপ্ৰোত সম্বন্ধ আছে। মই যে এজন মজদুৰৰ ল'ৰা এই কথা মই আজি একেবাৰে পাহৰি গৈছোঁ। মই ভালপাওঁ এই ভাষা-সংস্কৃতি। মই কলেজত অসমীয়া দ্বিতীয় ভাষা (Second Language) লৈয়ে স্নাতকৰ অৰ্হতা লাভ কৰিছোঁ। অসমীয়া ভাষা-সংস্কৃতিৰ মাজতে মই আজি নাচি-বাগি ডাঙৰ-দীঘল হৈছোঁ। অসমীয়াৰ বুকুৰ ধন অতি মৰমৰ বিহু উৎসৱ বিলাকৰ লগত সৰুৰে পৰাই মোৰ সম্বন্ধ। আমাৰ অঞ্চলত আজি পোন্ধৰ বছৰ ধৰি বঙালী বিহু উৎসৱ আঞ্চলিক হিচাবে পালন কৰি অহা হৈছে। অস-মীয়া ৰাইজে মোক এজন অসমীয়া যুৱক বুলি ভাবে। তেওঁ-লোকে মোক তেওঁলোকৰ সকলো কাম-কাজত নিমন্ত্ৰণ কৰে। তেওঁলোকে মোক নিজৰ বুকুৰ মাজত নিজৰ সন্তান হিচাবে সাৱটি লৈছে। তেতিয়া হ'লে মই জানো এজন অসমীয়া যুৱক নহয়? মই জানো নিজকে অসমীয়া বুলি কোৱাৰ অধিকাৰ নাই? কোনে কয় মই অসমীয়া নহয়? মই ভাবোঁ আজি দুশবছৰৰ পূৰ্বে অসমলৈ অহা বাগানত বাসকৰা মজদুৰে হওক বা গাঁৱত বাসকৰা মজদুৰেই হওক তেওঁলোক সকলো অসমীয়া।

তেওঁলোকে অসমৰ বুকুতে দিনৰ-দিনটো পৰিশ্ৰম কৰি দুবেলা-দুমুঠি খাই জীয়াই আছে। অসমেই তেওঁলোকৰ ঘৰ অসমেই তেওঁলোকৰ জন্মভূমি। অসমীয়া ভাষা-সংস্কৃতিয়েই তেওঁলোকৰ ভাষা-সংস্কৃতি। সেয়েহে যি সকল লোকে এই নিৰীহ চাহমজদুৰ সকলক বেলেগ বুলি ভাবি তেওঁলোকৰ মাজত বিভেদ সৃষ্টি কৰিছে তেওঁলোকক মই তীব্ৰ গৰিহনা দিওঁ। চাহমজদুৰ সকলে কাৰোবাৰ ফুটলনিত ভোল গৈ নিজকে অসমীয়া নহয় বুলি ভাবি কোনো ধৰণৰ সমাজ-বিৰোধী কাৰ্য্যত যেন লিপত নহব। আজি অসমীয়া আৰু মজদুৰৰ মাজত কোনো পাৰ্থক্য নাই।

আজিৰপৰা দহবছৰ পূৰ্বে নীলাচল কাগজৰ চাহমজদুৰ বিশেষ সংখ্যাত চাহমজদুৰৰ এজন আইনজীৱি লেখক, শ্ৰীসবান হৰাই চাহমজদুৰ সকল 'হাড়ে-হিমজুৱে অসমৰ অসমীয়া' বুলি পৰিষ্কাৰ ভাৱে প্ৰকাশ কৰিছে। সেই সংখ্যা কাগজতে চাহ মজদুৰৰ সু-লেখিকা শ্ৰীমতী ৰূপা স্বাহে চাহ-মজদুৰ সকলক 'লুইত পৰীয়া অসমীয়া' বুলি অভিহিত কৰিছে।

সেয়ে সমন্বয়, এই সমন্বয় মিশ্ৰণৰ দৰে নহয়। ৰাসায়নিক মিলনৰ দৰেহে। মিলনৰ কাৰণে মৌলিক পদাৰ্থসমূহৰ যিদৰে বিশেষ অনুপাত আৰু গুণৰ প্ৰয়োজন, কপান্তৰুখী সাংস্কৃতিক সমন্বয়ৰ বাবেও সেইদৰে কিছুমান গুণৰ প্ৰয়োজন। সেয়েই হৈছে পৰস্পৰৰ বৈশিষ্ট্যৰ প্ৰতি সন্মান প্ৰদৰ্শন। দুয়োৰে একাত্মবোধৰ পথত যিখিনি বৈজ্ঞানিক আৰু ঐতিহাসিক অন্তৰায়, তাক যদি দূৰীকৰণ কৰিব পৰা যায় দেশৰ প্ৰতি সকলোৰে মনত এক মংগলকামী চিন্তাধাৰৰ জন্মদি তেতিয়াহে হৈ উঠিব উপযুক্ত শিক্ষা, সামাজিক উন্নয়ন আৰু অৰ্থনৈতিক সমতাৰ বিকাশ। অসমীয়া সংস্কৃতিয়ে ভাৰতীয় ফুলনিবাৰীত উচ্চস্থান দখল কৰিব পাৰিছে একমাত্ৰ সমক্ৰম জৰী-য়তে। চাহমজদুৰ জীৱনক লৈ কৰা কথাছবিৰে অসম তথা

ভাৰতৰ ভিতৰতে নাম কৰিছে। কিন্তু বৰ পৰিতাপৰ বিষয় যে অসমীয়া বুলি পৰিচয় দিয়াৰ পাছতো তেওঁলোকে আজিও আগৰ দৰে কিছুমান উচ্চ বৰ্ণ, ধনী মধ্যবিত্ত শ্ৰেণী, পুঁজিপতি আৰু চাহ-বাগিচাৰ মালিক বা বাবুসকলৰ পৰা ভাল মাত এষাৰ নাপায়। বাগিচাৰ বাবুসকলে বাগিচাৰ মজদুৰ সকলক আটাইতকৈ বেছিহেয় জ্ঞান কৰা দেখা যায়। সামন্ত যুগত পোৱা 'কুলী' বাক্য এতিয়াও নাইকিয়া হোৱা নাই। সমন্বয়ৰ ক্ষেত্ৰত মজদুৰসকলৰ প্ৰতি থকা হেয় মনোভাৱে বেছি বাধাৰ সৃষ্টি কৰিছে।

শেষত আমি ক'ব পাৰোঁ যে 'চলমিনি আসাম যাব দেশে বড় দুখৰে, আসাম যায়ে সুখে খাব আসাম হামাৰ দেশৰে' বুলিকৈ অসমলৈ অহা আৰু সম্প্ৰতি বাগান-বস্তিত সিঁচৰিত হৈ থকা অসমৰ দ্বিতীয় বৃহৎ চাহমজদুৰ সমাজখন সময়ৰ সোঁতত ক'ব-নোৱৰাকৈয়ে অসমীয়া সমাজৰ লগত মিলি গৈছে আৰু সেইদৰে অসমীয়া সমাজেও কম বেছি পৰিমাণে আঁকোৱালি লৈ এক সন্মিলিত সমাজ গঠন কৰাৰ দিশত ধাবিত হৈছে। ●

ভাষা আৰু শিক্ষা

আৰম্ভণিতে অসমীয়া মানুহে আনন্দ মনেৰে চাহ বাগিচাত কাম কৰিছিল। অসমীয়া মানুহে কথা কওঁতে কথাৰ মাজত ফঁকৰা-যোজনা দি কথা কবলৈ ভাল পায়। চাহবাগিচালৈ অহা বগা চাহাবসকলে অসমীয়া মাত-কথা আৰু ভাষা শিক্ষাৰ কিছু পৰিমাণে চেষ্টা কৰাৰ কথা জনা যায়। বাগিচাত মজদুৰী কৰা অসমীয়া মানুহক তেওঁলোকে কথা কওঁতে ফঁকৰা ব্যৱহাৰ কৰি কথা কৈছিল।

কোৰ মাৰোঁতে মাটি নকটাকৈ এৰি থ'লে বা কোৰ মৰা কাম ভাল মতে নকৰিলে চাহাবে ফঁকৰা মাটি এইদৰে কয়,—
'নেকাটিলে মাটি,

চৰ্দাৰে পেলাব হাজিৰা কাটি।'

সেইদৰে কোৰ মাৰোঁতে চাহ গছৰ তলিত থকা হাবি-বন আৰু লতা কাটি চফা নকৰিলে চাহাবে আকৌ ফঁকৰা মাটি কয়,—
'নেকাটিলে বন লতা
লাগিব লেঠা।'

এইদৰে অসমীয়া ফঁকৰা মাটি ৰং ধেমালি কৰি চাহাবে অসমীয়া মজদুৰৰ পৰা কাম আদায় কৰিছিল। এই অভ্যাস বহু দিনলৈকে পিছৰ অনা-অসমীয়া মজদুৰৰো থাকি গৈছে, যাৰদ্বাৰা অনা-অসমীয়া মজদুৰে অসমীয়া ভাষা শিক্ষাৰ প্ৰথম সুযোগ লাভ কৰিছিল। বিলাতৰ পৰা অহা নতুন চাহাবে অসমীয়া শিকি অসমীয়া ভাষাৰ পৰীক্ষা পাছ কৰাটো ধৰা-বন্ধা নিয়ম। কিছুমান চাহ-কোম্পানীত এই নিয়মৰ শিথিলতা দেখা গ'লেও

বেছিভাগ কোম্পানীতে ই একান্ত কৰ্তব্যৰ ভিতৰত পৰিছিল। অসমীয়া ভাষাৰ পৰীক্ষা পাছ কৰা চাহাবে এমাহৰ দৰমহা ব'নাছ পোৱাৰ উপৰিও তেনেলোকৰ বছৰেকীয়া দৰমহা বৃদ্ধি হৈছিল। অসমীয়া ভাষাত পৰীক্ষা পাছ কৰিব নোৱৰালৈকে তেওঁলোকৰ দৰমহা বৃদ্ধি বন্ধ হৈ আছিল। এই কাৰণে বোধকৰোঁ অতীততে বাগানৰ চহাব সকলে সুন্দৰ অসমীয়া জানিছিল। চাহাবে অসমীয়া ভাষাৰ পৰীক্ষা দিয়া নিয়মটো বহুত দিনলৈকে চলি আছিল। পিছত এই নিয়ম উঠি যায়। চাহবাগিচাত বাবু কাম কৰিবলৈ অহা বঙালী সকলেও অসমীয়াতে কথা ক'ব লাগিছিল। চাহ মজদুৰ সকলে নিজৰ চেষ্টাত অসমীয়া শিকিছিল। তাৰোপৰি চাহাব বোৰে ওচৰৰ গাৱৰ অসমীয়া বাইজৰ লগত মিলি-জুলি থাকিবলৈ প্ৰয়াস কৰি গাৱ'ৰ নাম-ঘৰ, স্কুল-ঘৰ, আদি সাজিবলৈ কাঠ, বাহঁ, খেৰ, টিং-পাত যি পাবে দি সহায় কৰিছিল। গুৰু-গোসাঁই, গুণী-মানী লোকক চাহাব সকলে সন্মান কৰিছিল। এবাৰ এজন গোসাঁয়ে কিবা কথাত বাগিচাৰ চাহাব এজনক বেয়া পায়। সেয়ে এই বাগিচাত বেছা-কিনা লেন-দেন অহা-যোৱা নকৰিব কাৰণে তেওঁ অসমীয়া বাইজক মানা কৰি দিছিল। ফল স্বৰূপে বাগিচাৰ বজাৰ নবহাত বাগিচাৰ মজদুৰৰ মাজত হাঁহাকাৰ লাগিল। চাহাবে তেতিয়া সেই ভুলৰ বাবে গোসাঁইৰ ওচৰত ক্ষমা খুজিছিল।

বেলেগ বেলেগ ঠাইৰ পৰা বেলেগ বেলেগ গোষ্ঠীৰ লোক সকল চাহ বাগিচালৈ আহোঁতে লগত নিজা মাত-কথা-ভাষা লৈ আহিছিল। পূৰ্বপুৰুষৰ দেশৰপৰা কঢ়িয়াই অনা 'চাদানি', 'খৰঠা' আদি দোৱান আৰু উৰিয়া, চাওঁতাল, আদি ভাষাৰ মাত-কথা এতিয়াও নিজৰ ভিতৰত প্ৰচলিত। সামূহিক ভাবে ঘৰৰ বাহিৰত পুৰণি চামৰ মাজত দেশৰ মাত-কথা কিছু পৰিমাণে জীয়াই থাকিলেও নতুন চামৰ মাজত সমূলি নাই। নতুন পুৰুষ নতুন চামৰ মাজত পৰস্পৰৰ ভিতৰত একমাত্ৰ অসমীয়াত কথা-বতৰা হয়।

এওঁলোকে শিক্ষা-দীক্ষা গ্ৰহণ কৰিছে কেৱল অসমীয়া ভাষাৰে। অসমীয়া মাধ্যমত লিখা-পঢ়া শিকি অসমীয়া ভাষা-সাহিত্য আহৰণ কৰি নিৰ্ভাঁজ অসমীয়া জাতিৰ পৰিচয় দিয়াৰ দক্ষতা তেওঁলোকে অৰ্জন কৰিছে। নলবাৰী, বৰপেটা, গুৱালকুছি, গোৱালপাৰা আদি ঠাইত যিদৰে লিখিত অসমীয়াৰ পৰা পাৰ্থক্য থকা কথিত অসমীয়া ভাষা আছে, ঠিক এইদৰে চাহ-মজদুৰৰ মাজত প্ৰচলিত কথিত মজদুৰী ভাষাক অসমীয়া ভাষাৰে এটা অংগ বুলি বিবেচনা কৰিব পাৰি। চাহ-মজদুৰৰ বহু মাতৃকথা অসমীয়া ভাষাৰ মাজত সোমাই পৰিছে। মজদুৰী ভাষা আৰু অসমীয়াৰ মাজত মধুৰ মিলন ঘটিছে। মাইকী, ভগুৱা, ভোদা আদি শব্দবোৰ চাওতাল বা মুণ্ডা ভাষাৰ পৰা অহা বুলি ভাষাবিদ সকলে মত প্ৰকাশ কৰে। অসমীয়া ভাষাত সোমাই পৰা মজদুৰী ভাষাৰ ভিতৰত গিৰি যোৱা, ধূপ (ব'দ), হাইবান, মাতাৰয়, বখাৰ (জ্বৰ) দৰলা, কাটোল, হাগা (শৌচ), বাক আদি প্ৰধান। চাহমজদুৰৰ মাজত মজদুৰী আৰু অসমীয়া ভাষা মিলি এটা নতুন ভাষাই ৰূপ লৈছে। যাক অসমীয়া মজদুৰী ভাষা বুলি ক'ব পাৰি। উদাহৰণ স্বৰূপে,—(১) তই খুব ফজিৰে আহিবি, (২) চাৰা দিন বৰষুণ দিছে, (৩) তোক বিচাৰি হাইবান হৈছোঁ, (৪) তাৰ খুব মাথা বিষাইছে, (৫) সি বৰ দুবলা হৈছে, (৬) বাস্তা কানত হাগিব নাপায় ইত্যাদি।

পৰাধীন যুগৰ চাহ-মজদুৰৰ মাজত ভাষা শিক্ষাৰ প্ৰচাৰ নাছিল। সেই সময়ত খোৱা লোৱা ধন গোটোৱাই একমাত্ৰ চিন্তা আছিল। 'লুটি আনি কুটি খোৱাই' চাহ-মজদুৰৰ জীৱনৰ গতি। চাহাব কোম্পানীয়ে চাহবাগিচাত শিক্ষাৰ বিষয়ে কোনো মন দিয়া নাছিল। মাক্ৰাতা যুগৰ মানুহৰ দৰে চাহমজদুৰ সকলো আন্ধাৰত আছিল। দেশ-দুনিয়াৰ খবৰ একো বখা নাছিল। উন্নতি অৱ-
নতিৰ বিষয়ে একো চিন্তা কৰা নাছিল। চাহাব বা বাবু সকলেও এই বিষয়ত আওকাণ কৰিছিল। কাৰণ হ'ল, শিকি-বুজি চাহ-

মজদুৰ সকল পোহৰলৈ ওলাই আহিলে তেওঁলোকৰ প্ৰতি কৰা অন্যান্য-অনাচাৰ-শোষণ-তোষণৰ বিৰুদ্ধে তেওঁলোকে মাত মাতিলে। দেশ স্বাধীন হোৱাৰ আগলৈকে চাহাব-মালিকে মজদুৰৰ উন্নতিৰ হকে একো চিন্তা কৰা নাছিল বুলি ক'ব পাৰি। কিন্তু এটা কথা ঠিক যে মিছনেৰীসকলে ধৰ্ম প্ৰচাৰৰ উদ্দেশ্যে আগত ৰাখি মজদুৰৰ শিক্ষাৰ কথা চিন্তা কৰিছিল। মিছনেৰীসকলে ঠায়ে ঠায়ে শিক্ষা অনুষ্ঠান পাতি দিছিল। শিক্ষা বিষয়ত মিছনেৰীসকলে চাহমজ-
দুৰ সকলক সকলো ফালৰপৰা সহায়-সুবিধা আগ বঢ়াইছিল। এই ক্ষেত্ৰত সামগ্ৰিক ভাবে চাহমজদুৰ সকল মিছনেৰীসকলৰ ওচৰত খণী। চাহমজদুৰৰ প্ৰতি মিছনেৰী সকলৰ সহায় আজিও অব্যাহত আছে।

আগতে আজিৰ দৰে বাগিচাই বাগিচাই একোখন স্কুল নাছিল। চাহাব-মালিকে শিক্ষাৰ ওপৰত গুৰুত্ব নিদিয়াৰ কথা কৈ অহা হৈছে। অৱশ্যে দুই এক সহানুভূতিশীল কোম্পানীয়ে তেওঁলোকৰ বাগিচাত মজদুৰৰ ল'ৰা-ছোৱালীৰ শিক্ষাৰ বাবে স্কুল পাতি নিদিয়াকৈ থকা নাছিল। যিবিলাক বাগিচাত স্কুল নাছিল, সেইবিলাক বাগি-
চাৰ মজদুৰ ল'ৰা-ছোৱালীৰ কোনো উপায় নাছিল। শিক্ষাৰ প্ৰতি অনুৰাগ থকা দুই এক মজদুৰে নিজৰ ল'ৰা-ছোৱালীক স্কুল থকা বাগিচালৈ পঠিয়াই স্কুলত পঢ়ুৱাইছিল। দেশৰ পৰা অহা সকলো মজদুৰ লিখাপঢ়া নজনা নাছিল। দুই একে নিজৰ চহীটো দিব পৰাৰ বাহিৰেও নিজৰ ভাষাৰ কাহিনী, গল্প-কিতাপ পঢ়িব পাৰিছিল। বামাৱগ, মহাভাৰত, ভাগৱত বহুতে পঢ়িব পাৰিছিল। উৰিষ্যা আৰু বংগৰপৰা অহা সকল কিছু অগ্ৰণী আছিল। উৰিষ্যা বিশেষকৈ কটক জিলাৰ পৰা অহা সকলৰ মাজত লিখাপঢ়া জনা লোকৰ সংখ্যা সৰহ। পুৰুলিয়া, সিংভূম জিলাৰপৰা অহা সকলে বঙালী পঢ়িব পাৰিছিল। বিহাৰ, মধ্যপ্ৰদেশৰ পৰা অহা কিছুমানে হিন্দী জানিছিল। দক্ষিণ ভাৰতৰপৰা অহা সকলৰ কিছুমানে

তামিল, তেলেগু আৰু মালায়ালাম জানিছিল। অৱশ্যে আখৰ তিনি পোৱা লোকৰ সংখ্যা যে অতি কম আছিল তাক স্বীকাৰ কৰিব লাগিব।

এদিন অসমীয়া ভাষাকো নিজৰ ঘৰত যোগ্য স্থান দিয়াৰ কোনো স্থল নাছিল। বগা চাহাবে চাহবাগিচাত বাবু কাম কৰিবলৈ যথেষ্ট সংখ্যক বঙালী লোক মকৰল কৰিছিল। বঙালীৰ প্ৰভাৱত অসমৰ চাহবাগিচাৰ স্কুল বিলাকত বঙালী ভাষা চলিছিল। চাহবাগিচাৰ মজদুৰৰ ল'ৰা-ছোৱালীয়ে বঙালীত লিখাপঢ়া শিকিছিল। আজিও চাহবাগিচাত বহুত বৃদ্ধ লোক আছে যিসকলে বঙালী মাধ্যমত লিখা-পঢ়া কৰাৰ কথা সমৰণ কৰে। বঙালী স্কুল অৱশ্যে বেছি দিন নচলিল। অসমীয়া ভাষাৰ কিতাপ-পত্ৰ ওলোৱাৰ লগে লগে, অসমীয়া ভাষাই ঠন ধৰি উঠে। সময়ত চাহবাগিচাৰ স্কুলৰ পৰা বঙালী ভাষা উঠি যায়। তেতিয়াৰপৰা আজিলৈকে চাহমজদুৰ-সকলে অসমীয়া মাধ্যমত লিখা-পঢ়া শিকি আছে। ব্ৰহ্মপুত্ৰ উপত্যকাৰ চাহবাগিছাবোৰত অসমীয়া ভাষাই পূৰ্ণতা লাভ কৰিলেও কাছাৰ জিলাৰ চাহবাগিছাৰ স্কুলবোৰত অসমীয়া ভাষাৰ প্ৰচলন নহ'ল। কিয়নো কাছাৰ জিলাৰ স্কুলবোৰত শিক্ষাৰ মাধ্যম বঙালী।

চাহবাগিচা বিলাকত সেই হিচাবে অসমীয়া প্ৰচলন হয় আজিৰপৰা বহু বছৰ পূৰ্বে। বাগিচা বিলাকত প্ৰাইমাৰী স্কুল থকা বাধ্য-বাধকতা যদিও শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত চাহমজদুৰসকলে কিমান অগ্ৰগতি লাভ কৰিছে? আজিৰ দৰে আধুনিক যুগত য'ত বিজ্ঞানে চৰম পৰ্য্যায় পাইছে, সেই সময়ত চাহমজদুৰসকল শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত বেয়াকৈ পিছ পৰি আছে। অসমত চাহমজদুৰৰ জনসংখ্যা প্ৰায় ৪৫ লাখ বুলি অনুমান হয়। কিন্তু তেওঁলোকৰ মাজত শিক্ষিতৰ সংখ্যা কিমান? জনসংখ্যা অনুপাতে শিক্ষিতৰ সংখ্যা এপাচি কচু শাকত এটা জালুক স্বৰূপ।

অসমত চাহখেতিৰ আৰম্ভণিতে অসমৰ বাহিৰৰপৰা চাহ-বাগিচাত কাম কৰিবৰ কাৰণে মজদুৰ অনা হ'ল। তেতিয়াৰ-পৰা আজি চাৰি-পাঁচ পুৰুষ পাব হৈ গ'ল। প্ৰায় দুশ বছৰ ধৰি অসমতে থকা মজদুৰ সকলে অসমীয়া ভাষা আয়ত্ত কৰিব পাৰিলেও শিক্ষাৰ জখলাত ভালদৰে বগাব নোৱাৰিলে। তাৰ মূল কাৰণ হ'ল পাৰিপাৰ্শ্বিকতা। তেওঁলোকে যি পৰিৱেশ বা পাৰিপাৰ্শ্বিকতাৰ মাজত দিন অতিবাহিত কৰিছে তাত শিক্ষাৰ বিষয়ে ভাবিব নোৱাৰে। চাহবাগিচা অথবা মজদুৰ গাঁওবোৰত শিক্ষাৰ পৰিৱেশ অলপো নাই। ল'ৰা-ছোৱালী লৈ আশ্বস্ত্যকৰ পৰিৱেশত সৰু সৰু জুপুৰীত দিন কটাইছে। পেটৰ খান্দাতেই চৌবিশ ঘণ্টা পাব কৰিছে। তাৰ মাজতেই আছে মদ, লাও-পানী। নিচা খাই দিশা হেৰাই যায়। তেওঁলোকে যেন মদ নেখায়, মদেহে তেওঁলোকক খায়। মদ খাই দুনিয়াৰ কথা পাহৰি যায়। পাহৰি যায় ল'ৰা-ছোৱালীক স্কুললৈ পঠিওৱাৰ কথা। দিনে-বাতিয়ে হায় হায় কৰি ভাল চিন্তা কি কৰিব পাৰে? সেয়ে ল'ৰা-ছোৱালীক স্কুললৈ পঠোৱাৰ পৰিৱৰ্তে বাচ্ছা খেলাবৰ বাবে কামজাৰী থলীলৈকে লৈ যায়। নহলেনো দুহেজাৰ জনসংখ্যা থকা বাগিচা এখনৰ স্কুলত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ সংখ্যা সাত-আঠ জন হয়নে? বাগিচাৰ কৰ্তৃপক্ষয়ো কামৰ প্ৰতিহে নজৰ ৰাখে, মজদুৰৰ শিক্ষাৰ প্ৰতি নজৰ নাৰাখে। সংঘ-ইউনিয়নবোৰো এই বিষয়ে নিমাত। আপোন খান্দাত সকলো ব্যস্ত। যি পৰিৱেশত মজদুৰ ল'ৰা-ছোৱালী থাকে, তাত পঢ়া-শুনা কৰাৰ পৰিৱেশ বিচাৰি পোৱা নেযায়। দিনৰ দিনটো খেলাধুলা কৰি কটাই দিয়ে। স্কুললৈ যাবলৈ কোনেও মন-কাণ নিদিয়। অতি-ভাবক সকলৰো তদাৰক নাথাকে। তাৰ ভিতৰতে যি দুই চাৰি-জন স্কুললৈ যায় তেওঁলোক প্ৰশংসাৰ পাত্ৰ। তেওঁলোকৰ পঢ়াৰ প্ৰতি আগ্ৰহ থাকিলেও ঘৰৰপৰা যিদৰে সহায় পাব লাগে সেইদৰে নাপায়। ঘৰত 'পাঁড়কি' বুলি ক'লে চিনি পোৱা অথচ স্কুলত

‘কপৌ’ চৰাই বুলি ক’লে বুজি নোপোৱা শিক্ষকৰ অ-কৌশল শিকনিৰ শিক্ষা-মাধ্যমেও বহুত সময়ত প্ৰচুৰ অপকাৰ সাধন কৰিছে। মাতৃ ফুটাৰ পৰা ঘৰত অনবৰত মাক বাপেকৰ লগত, লগৰ লগৰীয়াৰ লগত নিজৰ মজদুৰী ভাষাত অনবৰত কথা-বতৰা পাতে। খাওঁতে, শোওঁতে, উঠোঁতে, বহোঁতে অনবৰত মজদুৰী ভাষা। অসমীয়া বিগুৰু ভাষাৰ লগত বহুত ল’ৰা-ছোৱালীৰ চিনাকি নাথাকে। চাহমজদুৰ সমাজখন বিভিন্ন জাতি, বিভিন্ন ভাষী লোকৰ সমষ্টি। তেওঁলোকৰ মাজত উড়িয়া, হিন্দী, বঙালী, তামিল, তেলেগু আদি ভাষা আৰু ওৰাং, মূণ্ডা, চাওঁতাল, চাওঁৰা, কোল, ভীল, প্ৰজা আদি ভাষাৰ দোৱান কোৱা লোক আছে। ইয়াৰ বাহিৰেও বিবিধ দোৱান বাগিচাবোৰত সোমাই আছে। মজদুৰ ল’ৰা-ছোৱালীয়ে পিতা-মাতাই কোৱা কথিত-ভাষাহে প্ৰথমে আয়ত্ত কৰে। বিগুৰু অসমীয়া ভাষাৰ লগত পিছতহে তাৰ পৰিচয় ঘটে। ঘৰৰপৰা স্কুললৈ গৈ তাত ঘৰৰ ভাষাৰ পৰিৱৰ্তে অসমীয়া ভাষা পাই প্ৰথমতে অসুবিধা নোপোৱাকৈ নেথাকে। ভালদৰে অসমীয়া বুজি নোপোৱাত পঢ়া-শুনাত আগবাঢ়িব নোৱাৰে। বহুত সময়ত স্কুলত পঢ়িবলৈ যোৱা সেই ল’ৰা-ছোৱালীবোৰে কেতিয়াবা কোনো কথাৰ অৰ্থ নুবুজাকৈ কেৱল পঢ়া-শুনা কৰি যায়। সেয়ে মজদুৰ ল’ৰা-ছোৱালীক ভালদৰে শিক্ষা দি গঢ়ি তুলিব খুজিলে ঘৰুৱা জীৱনত ব্যৱহাৰ কৰা মজদুৰী ভাষা জনা শিক্ষক বাগিচা তথা মজদুৰ গাঁৱৰ স্কুলবোৰত মকৰল কৰিব লাগে। তেতিয়া কপৌ চৰাই বুলি ক’লে বুজি নাপাই উচপ খাই উঠা ল’ৰা-ছোৱালীক ‘পাৰ কি’ বুলি কৈ যাতে সহজে বুজাই দিব পাৰে। তেতিয়া হলে চাহমজদুৰ ল’ৰা-ছোৱালীৰ মাজত শিক্ষা বিষয়ত সূচনতা আহিব বুলি ক’বপৰা যায়।

জনসংখ্যা ২০০ হলেই একোখন প্ৰাইমাৰী স্কুল দিয়াৰ নিয়ম চৰকাৰৰ ঘৰত আছে। কিন্তু বাগিচাবোৰত নাই। ২০০০ জন-সংখ্যাৰ বাগিচাখনতো এখনতকৈ বেছি স্কুল নিদিয়ে। যি এখন

দিয়ে তাৰো অৱস্থা নাই। স্কুল দিব লাগে বাবেই যেন দিয়ে। পঢ়া শুনা স্কুলত কি চলিছে তালৈ কাৰো খবৰ নাথাকে। শিক্ষক জনেও দিনটোৰ আধা সময় স্কুলত, আধা সময় বাগিচাৰ কাম কৰিব লাগে। বাগিচাৰ কাম মুখ্য; স্কুলৰ কাম গৌণ। বহুত বাগিচাত আনকি স্কুল এখনো নাথাকে। বহুত বাগিচাৰ স্কুলবোৰ মজদুৰ লাইনৰপৰা বহু নিলগত বাগিচাৰ এটা চুকত থাকে। ফলত মন থাকিলেও দূৰ দেখি ল’ৰা-ছোৱালী স্কুললৈ নেযায়। স্কুলক যাবপৰা উপযুক্ত বয়সৰ ল’ৰা-ছোৱালী স্কুললৈ যোৱাৰ পৰা আঁতৰত থাকে। শিক্ষাৰ নামত মজদুৰসকলক বিৰাট ফাঁকি দিয়া হৈছে।

বাগিচাত ল’ৰা জন্ম হলে কোৰ মাৰিব লাগিব আৰু ছোৱালী জন্ম হলে পাত চিঙিব লাগিব বোলাটো সৰ্বসাধাৰণ কথা। শ-শ বছৰ পাৰ হৈ যোৱাৰ পাছতো চাহ মজদুৰ সমাজত লিখা-পঢ়া কৰি প্ৰগতিৰ লগত খোজ দিয়া লোকৰ সংখ্যা আঙুলিৰ মূৰত লিখিব পৰা। প্ৰথম পঞ্চবাৰ্ষিক পৰিকল্পনাত চাহমজদুৰৰ মংগলমুখী কামৰ কাৰণে মাত্ৰ ২’৬ লাখ টকাহে ধাৰ্য কৰা হৈছিল। চাহ মজদুৰ ল’ৰা-ছোৱালীৰ শিক্ষাৰ বাবে মালিক শ্ৰেণীয়ে প্ৰধানকৈ চকু দিব লাগে বুলি সন্ধিয়াই দিয়া “বয়েল কমিটি অব লেবাৰ”ৰ ৰিপোৰ্ট কোনো দিনে কাৰ্যকৰী নহ’ল।

১৯০৬ চনৰ কেনেভী চাহাবৰ ৰিপোৰ্ট মতে বাগিচাৰ প্ৰায় ৫০০০ মজদুৰ অভিভাৱকে নিজৰ ল’ৰা-ছোৱালীৰ পঢ়া শুনাৰ কথা সমূলি চিন্তা কৰা নাছিল। এই বিষয়ত তেওঁলোকক কোনেও একো বুজোৱাও নাছিল। দুই এখন বাগিচাত নাম মাত্ৰ স্কুল স্থাপন কৰা হৈছিল। পঢ়াৰ পৰিৱেশ ক’তো নাছিল। ১৯৬০ চনত অসম চৰকাৰে ভাৰতীয় চাহ সন্থাৰ (Indian Tea Association) লগত চাহ বাগিচাৰ শিক্ষাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিছিল। আলোচনাৰ পিছত কাৰ্যক্ষেত্ৰত ভাৰতীয় চাহ-সন্থা যিদৰে আগবাঢ়ি আহিছিল অসম চৰকাৰ সেইদৰে আগবাঢ়ি নাছিল। অসম চৰকাৰে

আঁচনি এখনকে প্রস্তুত নকৰিলে। ১৯৩৮ চনৰে পৰা ভাৰতীয় চাহ সন্থাই চাহ বাগিচাত স্কুল পাতিবৰ বাবে বাগিচাৰ মেনেজাৰ চাহাব সকলক সহায় কৰিবলৈ ধৰে। ১৯৪২ চনত স্কুলৰ সংখ্যা মুঠ ৫৪৭ খন হয়।

লেবাৰ ইনভেষ্টিগেচন কমিটিয়ে (Labour Investigation Committee) চাহ বাগিচাত স্কুল পতা আৰু ১২ বছৰৰ তলৰ ল'ৰা-ছোৱালীক বাগিচাৰ কাম কৰিবলৈ নিদিয়া সম্পৰ্কে পৰামৰ্শ আগ বঢ়ায়। সেই পৰামৰ্শত বাগিচা কৰ্তৃপক্ষই বিশেষ মন-কাণ দিয়া দেখা নগ'ল। ওপৰত কৈ অহা হৈছে যে ১৯৪২ চনত চাহ বাগিচাত স্কুলৰ সংখ্যা আছিল ৫৪৭ খন। ১৯৫০ চনত অৰ্থাৎ ৮ বছৰৰ পিছত বাঢ়ি গৈ ৫৮৬ খন হয় যদিও আশানুকূপ ভাৱে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ সংখ্যা বৃদ্ধি পোৱা নাছিল। ১৯৩৮-৩৯ চনত ২০৮৫৮ জন ল'ৰা-ছোৱালীয়ে স্কুলত পঢ়িছিল। পুৰণি নথি-পত্ৰত পোৱা হিচাপ মতে ১৯৫০ চনত স্কুলত পঢ়িব পৰা উপযুক্ত বয়সৰ ল'ৰা-ছোৱালীৰ সংখ্যা আছিল ৫,০০,৪১৬ জন। তাৰে মাত্ৰ ২৯৩৬১ জনেহে স্কুললৈ অহাযোৱা কৰিছিল। সিও পঢ়াৰ নামত ভেকো-ভাওনা। 'আছিল কণা গ'ল কণা খাগৰি কাটিলে তিনি কণা' স্বৰূপ।

১৯৫১ চনৰ শ্ৰমিক আইনৰ ১৪ ধাৰা অনুসৰি বাগিচাত ৬ বছৰৰ পৰা ১২ বছৰৰ ভিতৰৰ ২৫ জন ল'ৰা-ছোৱালী থাকিলেই একোখন স্কুল পাতিব লাগে। ১৯৫৬ চনত সেই আইনৰ শিক্ষাৰ ধাৰা সংশোধন কৰা হয়। সংশোধনিত আইনমতে চাহবাগিচাত শিক্ষাৰ প্ৰাসাৰতাৰ বাবে ৰাজ্যিক শিক্ষাবিভাগক সহায় কৰিবৰ কাৰণে এখন উপদেষ্টা পৰিষদ (Advisory Board) গঠন কৰা হয়। কোনো স্কুলত ৪০ জন ছাত্ৰ-ছাত্ৰী হলে এজন শিক্ষক আৰু তাৰ ওপৰ হলে দুজন শিক্ষক নিয়োগ কৰাৰ নিয়ম আছে যদিও সেই নিয়ম কেবল নিয়ম হৈয়েই থাকিল। কাৰ্যক্ষেত্ৰত একো কৰা নহ'ল। ফলস্বৰূপে বাগিচাত শিক্ষাৰ গতি মন্থৰ হৈয়েই ৰ'ল। চাহ মজদুৰৰ

শিক্ষাৰ কোনো পৰিৱৰ্তন নহ'ল। শিক্ষাৰ অভাৱত অৰ্থৰ ব্যৱহাৰ নাজানিলে, সঞ্চয়ৰ কথা নিশিকিলে। যিমানে উপাৰ্জন কৰে সিমানে খৰছ কৰে। ব'নাছত পোৱা হাজাৰ টকা এসপ্তাহতে শেষ কৰি দিয়ে। ১০ টকাৰ মুৰ্গী ৬০ টকাত কিনে। দৰমহা বা হাজিৰা কিমান পায় ক'ব নোৱাৰে। দোকানী মহাজনে বাকীৰ খাতাত কিমান লিখে তাৰ কোনো খবৰ নাৰাখে। বাকী মাৰেহে মাৰে কিন্তু বাকী শেষ নহয়। সপ্তাহে সপ্তাহে কাবুলীক পইচা দিও জীৱন জোৰা ধাৰ থাকি যায়। কাবুলী মহাজনে যি কয় সেয়ে হয়। মাত মাতিবলৈ একো হিচাপ নেজানে। যেতিয়ালৈকে শিক্ষাৰ পোহৰ নেপায় তেতিয়ালৈকে সামাজিক পৰিৱৰ্তন তেওঁলোকৰ হব নোৱাৰে।

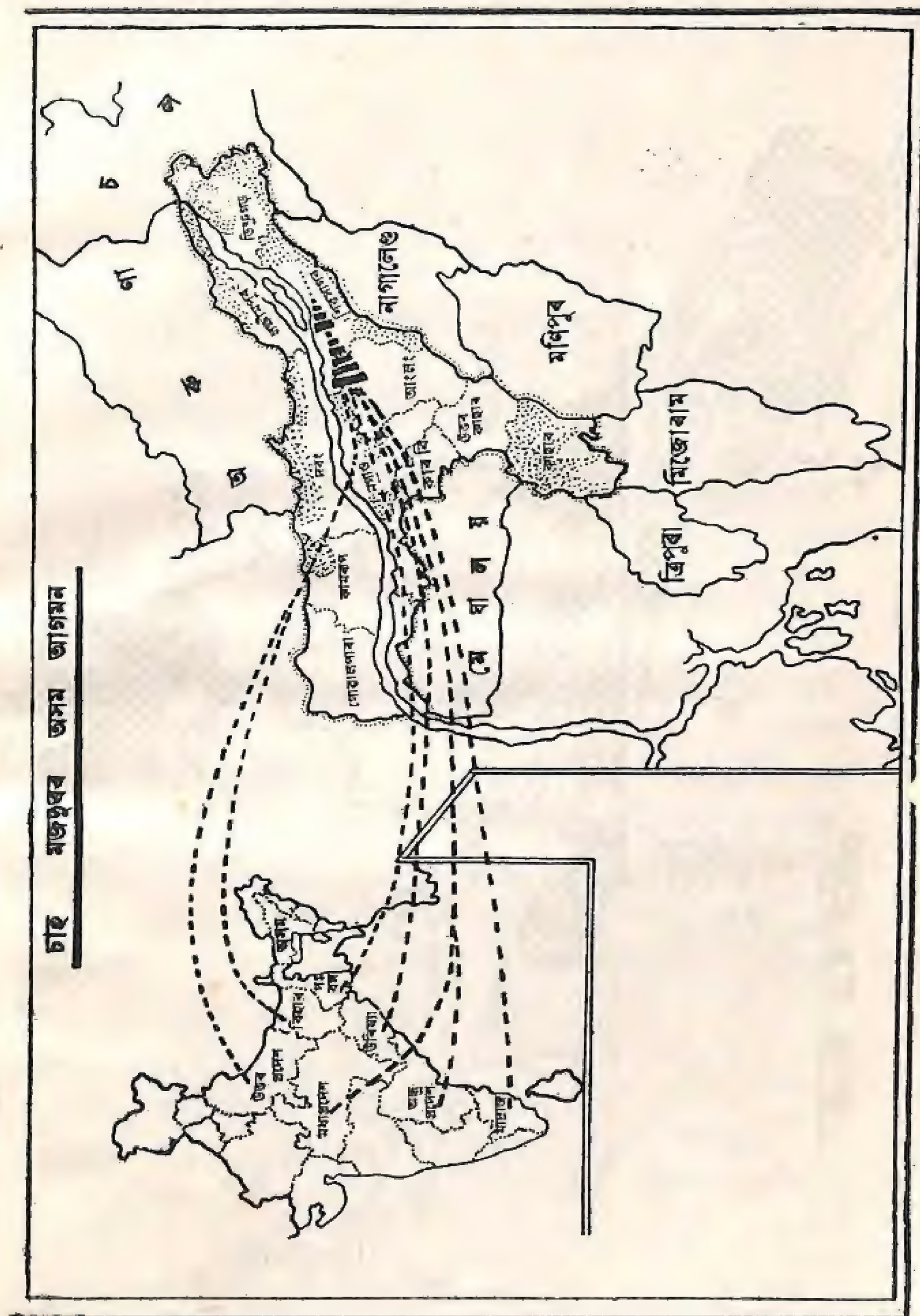
চাহমজদুৰসকলৰ উন্নতিৰ কথা চিন্তা কৰিব খুজিলে প্ৰথমতে তেওঁলোকৰ শিক্ষাৰ কথা চিন্তা কৰিব লাগিব। সেয়ে আমি ভাৱোঁ চাহ মজদুৰ ল'ৰা-ছোৱালীক প্ৰাথমিক শিক্ষা বাধ্যতা মূলক ভাৱে দিব লাগে। হাইস্কুলৰ পৰা আৰম্ভ কৰা ওপৰলৈকে সকলো চাহমজদুৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক নিৰ্বিবাদে বৃত্তি দিব লাগে। প্ৰতি স্কুল কলেজ থকা চহৰতে চাহমজদুৰৰ বাবে আচুতীয় ছাত্ৰাবাসৰ আঁচনিৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে। "চাহশ্ৰমিক কল্যাণ নিধি"য়ে চিলং, গুৱাহাটী, নগাঁও, যোৰহাট, ডিব্ৰুগড়, লক্ষীমপুৰ, তেজপুৰ আৰু চিলচৰত আগবঢ়োৱা চাহ মজদুৰ ছাত্ৰাবাস সমূহ কেৰোণমুক্ত নোহোৱাৰ বাবে চাহমজদুৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক সেই ছাত্ৰাবাস বোৰে আকৰ্ষণ কৰিব পৰা নাই। বহুতে সেই ছাত্ৰাবাসবোৰত নাথাকি বাহিৰত থাকিবলৈ লৈছে। গতিকে কেৰোণমুক্ত ছাত্ৰাবাসৰেই প্ৰয়োজন। চাকৰি-বাকৰিত অগ্ৰাধিকাৰ দিব লাগে। নহ'লে পঢ়ি শুনি চাকৰি নেপালে পঢ়াৰ প্ৰতি সাধাৰণতে ধাউতি কমি যায়। ব্যৱহাৰিক জ্ঞানযুক্ত শিক্ষা তেওঁলোকক দিব লাগে। কৰ্ম সংস্থান দিব পৰা শিক্ষাহে তেওঁলোকৰ কাৰণে উপযোগী। আক্ৰমিক জ্ঞানৰ লগে লগে নিত্য প্ৰয়োজনীয় বাস্তৱ জ্ঞানৰো আৱশ্যক। স্বাস্থ্য, সঞ্চয়, সমবায়

আদিৰ শিক্ষাও দিব লাগে। শিক্ষাৰ প্ৰতি আগ্ৰহ জন্মাবৰ বাবে লিখা পঢ়া নজনা বা আখৰ চিনি নোপোৱা মজদুৰক পাততোলা, কোৰ মৰাকে আদি কৰি কোনো কাম দিব নালাগে। দৰমহা, হাজিৰা আদি লওঁতে 'টিপ চহী' মৰা কাৰবাৰ একেবাৰে উঠাই দিব লাগে। প্ৰাপ্তবয়স্ক শিক্ষাৰ বাবে লাইনে লাইনে নৈশ স্কুল পাতি নৈশ স্কুলত পঢ়াসকলক বৃত্তি দিয়াৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে। বাগিচাৰ লাইনত বা তাৰ ঘাশে-পাশে থকা মদ-জুৱাৰ আড্ডাবোৰ বন্ধ কৰিব লাগে। কদৰ্শ পৰিৱেশৰ মাজত থাকি হাড়ক মাটি তেজক পানী কৰি পৰিশ্ৰম কৰা মজদুৰে বগাহাতী স্বৰূপ মজদুৰ ৰূপলৈ গৈ ভাল চিন্তা-চৰ্চা কৰা, বেডিঅ' বাতৰি শুনা বা খেলা-ধূলা কৰাতকৈ লাওপানীৰ লগত মজি থাকিবলৈ বেছি ভাল পায়। এইবোৰ শুধৰাবৰ বাবে যত্ন কৰিব লাগে। প্ৰকৃত শিক্ষা অবিহনে প্ৰগতিৰ পথ কল্প। ●

সাহিত্য আৰু সংস্কৃতি

চাহমজদুৰৰ সাহিত্য বুলিলে সাধাৰণতে অসমীয়া সাহিত্যকে বুজায়। অসমীয়া সাহিত্যৰ বাহিৰে সামগ্ৰিক ভাৱে আন বেলেগ সাহিত্য তেওঁলোকৰ নাই। অসমীয়া সাহিত্যই তেওঁলোকৰ সাহিত্য। লিখা-মেলা পঢ়া-শুনা সকলো অসমীয়া ভাষাতে চলে। অসমীয়া ভাষা সাহিত্যক তেওঁলোকে বুকুৰ মাজলৈ টানি আনিছে। অসমীয়া ভাষাৰে সাহিত্য চৰ্চা কৰা চাহমজদুৰৰ লিখনিয়ে অসমীয়া সাহিত্যৰ ভৰাললৈ যথেষ্ট বৰঙনি আগ বঢ়াইছে। এই জনগোষ্ঠীৰ বহু লেখক-লেখিকাই অসমীয়া ভাষাত গল্প, কবিতা, প্ৰবন্ধ, গীত, নাটক আদি লিখি অসমীয়া সাহিত্য চহকী হোৱাত সহায় কৰিছে। অসম সাহিত্য সভাত চাহমজদুৰ সমাজৰ প্ৰথম কাৰ্য-নিৰ্বাহক সদস্য শ্ৰীৰঘুৰা তাঁতীৰ পৰা আৰম্ভ কৰি আজিলৈকে অসম সাহিত্য সভাত প্ৰতিবছৰে একোজন কাৰ্যনিৰ্বাহক সদস্য চাহমজদুৰৰ ফালৰ পৰা থাকি অসমীয়া সাহিত্যৰ সেৱা কৰি আহিছে। বহুতে অসমীয়া ভাষাত কিতাপ পত্ৰও লিখিছে। এতিয়ালৈকে প্ৰকাশ পোৱা কিতাপৰ ভিতৰত শ্ৰীগৌৰ মহাতোৰ 'জাহলী বা কপিল মংগলগীত' শ্ৰীগণেশকুমাৰ (১) কুমী ক্ষত্ৰিয় জাতিৰ চমু পৰিচয়, (২) কৰম পৰৱ আৰু বামুৰ গীত, শ্ৰীদীনেশৰ তাঁতীৰ, বামুৰ সংগ্ৰহ, শ্ৰীগইন্দা ওৰাওৰ দমকচ, শ্ৰীনাৰায়ন ঘাটোৱাৰ (১) চাহবনুৱাৰ সাংস্কৃতিক জীৱনত এভূমুকি, (২) বামুৰ গীতৰ মাজেদি বনুৱা জীৱনত এভূমুকি, শ্ৰীদেউৰাম তামৰ (১) চাহবনুৱাৰ মাজত প্ৰচলিত সাধুকথা (২) চাহবাগিচাৰ পূজা পৰৱ আৰু এই গ্ৰন্থ লেখকৰ (১) চাহমজদুৰ লোকগীত (২) টুচুগীতৰ মাজে মাজে

(৩) চাহবাগিচাৰ কথা, উল্লেখ যোগ্য। ওপৰত উল্লেখ কৰা (১) চাহবনুৱাৰ সাংস্কৃতিক জীৱনত এভূমুকি, (২) বামুৰ গীতৰ চাহ-বনুৱাৰ মাজত প্ৰচলিত সাধুকথা, (৩) চাহবাগিচাৰ পূজা পৰৱৰ্ত্ত আৰু (৪) চাহবাগিচাৰ কথা এই কিতাপ কেইখন অসম সাহিত্য সভাই প্ৰকাশ কৰিছে। ইয়াৰ বাহিৰেও অসম সাহিত্য সভাই অনা চাহমজদুৰে চাহমজদুৰৰ ওপৰত লিখা প্ৰকাশিত গ্ৰন্থ কেইখন হ'ল 'নকুল চন্দ্ৰ ভূঞাৰ 'চাহবাগিচাৰ বনুৱা', শ্ৰীগোলাপ খাউণ্ডৰ চাহবাগিচাৰ অসমীয়া, শ্ৰীককাদুৰ গৌহাটীৰ 'কৰম-পূজা আৰু বামুৰ গীত' আৰু শ্ৰীনগেন শইকীয়া সম্পাদিত 'সেউজী পাতৰ মাজে মাজে'। অসম চাহমজদুৰ জনজাতি ছাত্ৰসংঘৰ মুখপত্ৰ 'সেউজীপাত', অসম চাহমজদুৰ সংঘৰ মুখপত্ৰ 'চাহমজদুৰ' আৰু সদৌ অসম চাহশ্ৰমিক সংঘৰ মুখপত্ৰ 'সমৰণিকা'ৰ নাম এই খিনিতে ল'ব পাৰি। এসময়ত চাহমজদুৰৰ মাজৰপৰা শ্ৰীগণেশ কুমাৰীৰ সম্পাদনাত আৰু শ্ৰীচেনীৰাম কুমাৰীৰ প্ৰকাশনাত 'মাদল' নামেৰে এখন সুন্দৰ মাহেকীয়া অসমীয়া আলোচনী প্ৰকাশ পাইছিল। কিছুদিন চলাৰ পিছত আন অসমীয়া আলোচনীৰ দৰে সিও এদিন বাইজৰ পৰা বিদায় ল'লে। 'মাদলে' চাহমজদুৰৰ মাজত অসমীয়া ভাষা-সাহিত্যৰ জাগৰণৰ সৃষ্টি কৰিছিল। মাদলে জন্ম দি গ'ল বহুত নতুন লেখক লেখিকাৰ। মাদলে দি গ'ল অসমীয়া সাহিত্যলৈ সুন্দৰ সুন্দৰ উপহাৰ যি উপহাৰৰ কথা অসমীয়া সাহিত্য প্ৰেমীয়ে কেতিয়াও পাহৰিব নোৱাৰে। ওপৰত কৈ অহা অসম চাহমজদুৰ সংঘৰ মুখ-পত্ৰ মাহেকীয়া প্ৰকাশ বাৰ্তালোচনী স্বৰূপ 'চাহমজদুৰ' খনে চাহমজদুৰ আৰু অসমীয়া সমাজৰ মাজত যোগসূত্ৰ স্থাপনত সহায় কৰিছে। এই কাগজখনে চাহমজদুৰৰ বহু কথা পোহৰলৈ অনাত আৰু চাহমজদুৰ সমাজক চাহমজদুৰৰ বিষয়ে জানিবলৈ সুবিধা দিছে। চাহবাগিচাৰ মাজত লুকাই থকা বহুত সম্ভাৱনাপূৰ্ণ লেখক-লেখিকাক বাইজৰ মাজলৈ

অসমৰ চাহ এলেকা

উলিয়াই আনিছে। এই কাগজখনে চাহমজদুৰৰ মাজত এক লেখক গোষ্ঠীৰ সৃষ্টি কৰিছে। সৰ্বশ্ৰী নাৰায়ণ ঘাটোৱাৰ, চেনী-ৰাম কুৰ্মী, মধুসূদন খণ্ডাইত আৰু যনশ্যাম বাট্টেৰ দৰে বহুতকৈ অসমীয়া সাহিত্যত প্ৰতিষ্ঠা লাভ কৰাত সহায় কৰিছে। সুদীৰ্ঘ দিন ধৰি কাগজখন প্ৰকাশ পাই আহিছে। বিভিন্ন অসমীয়া আলোচনী, বাতৰি কাকত আদিতো প্ৰবন্ধ-পাতি লিখি চাহমজদুৰ লেখক-লেখিকাই অসমীয়া সাহিত্যৰ সেৱা একান্তভাৱে অৰিৰাম গতিৰে কৰি আছে। অসমীয়া সাহিত্যত চাহমজদুৰৰ এই ঐক্যতান সেৱা দেখি অসমীয়া ৰাইজে আজি গৌৰৱ অনুভৱ কৰি তেওঁ-লোকক অসমীয়া সমাজৰ অবিচ্ছেদ্য অংগ আৰু অসম মাতৃৰ আপোন সন্তান বুলি অভিহিত কৰাৰ উপৰিও তেওঁলোকক হাড়-হিমজুৰে অসমীয়া হিচাপে সাৱটি লৈছে। চাহমজদুৰসকলৰ অসমীয়া ভাষা-সাহিত্যৰ ভৰাল টনকিৱাল কৰাৰ একান্ত প্ৰচেষ্টা দেখি অসমীয়া ভাষাপ্ৰেমী ৰাইজে তাৰ ভূয়সী প্ৰশংসা কৰিছে। কেইবাখনো আলোচনী-বাতৰি কাকতে চাহমজদুৰ বিশেষ সংখ্যা প্ৰকাশ কৰিছে। বাতৰি কাকত হিচাপে সাপ্তাহিক নীলাচলৰ নাম আগতে ল'ব পাৰি। ১৯৭০ চনৰ ২৬ আগষ্ট আৰু ১৯৮০ চনৰ ২ জুলাই তাৰিখে সাপ্তাহিক নীলাচলৰ বিশেষ সংখ্যা চাহমজদুৰৰ উদ্দেশ্যে প্ৰকাশ পায়। প্ৰথমখন বিশেষ সংখ্যা সম্পাদনা কৰিছিল সু-সাহিত্যিক শ্ৰীহোমেন বৰগোহাঞিদেৱে আৰু দ্বিতীয়খন বিশেষ সংখ্যা সম্পাদনা কৰিছিল এই গ্ৰন্থ লেখকে। ১৯৭৫ চনত ডিব্ৰু-গড়ৰ পৰা প্ৰকাশ পোৱা উজনি অসমৰ জনপ্ৰিয় সাপ্তাহিক কাকত 'সোণৰ অসম' খন চাহমজদুৰৰ বিশেষ সংখ্যা ৰূপে প্ৰকাশ পায় আৰু সেই বিশেষ সংখ্যাটি সম্পাদনা কৰিছিল এইগ্ৰন্থ লেখক। বহুত দিনৰ আগতে ডঃ ভূপেন হাজৰিকা-সম্পাদিত 'আমাৰ প্ৰতিনিধি' এটা সংখ্যা চাহমজদুৰ সংখ্যা ৰূপে প্ৰকাশ পোৱাৰ পিছত ১৯৮০ চনত যোৰহাটৰ পৰা প্ৰকাশিত আৰু শ্ৰীউৎপল ভূঞা

সম্পাদিত সাহিত্য সংস্কৃতিৰ দুমহীয়া আলোচনী 'বঙা সূৰ্য্য'ৰ ২য় বছৰ ২ সংখ্যা 'চাহমজদুৰ বিশেষ সংখ্যা' ৰূপে প্ৰকাশ পায়। মাহেকীয়া জ্যোতিষি-আলোচনী শ্ৰীঅবনীন্দ্র বৰা সম্পাদিত "কাল-পুৰুষ" আৰু শ্ৰীকৌশিক আচাৰ্য্য সম্পাদিত "সৃষ্টি"ত চাহ মজদুৰৰ বাবে আচুতীয়া শিতান আছে। উজনি অসমৰ জনপ্ৰিয় সাপ্তাহিক বাতৰি কাকত "সাপ্তাহিক জনম-ভূমিত"—"সেউজী পাতৰ আঁবে-আঁবে" নামৰ নিয়মীয়া শিতান আছে। এই শিতানটি একমাত্ৰ চাহ মজদুৰ লেখক-লেখিকাৰ বাবেই মুকলি বখা হৈছে। ইয়াৰ যোগেদি চাহ মজদুৰৰ বহুত লিখক-লেখিকা পোহৰলৈ আহি সাহিত্য জগতত আসন ল'ব পাৰিছে। গুৱাহাটীৰ অন্যতম সাপ্তাহিক বাতৰি কাকত শ্ৰীধুৱৰ নাৰায়ণ বৰুৱা সম্পাদিত "অভিযান"ত "সেউজী চ'ৰা" নামৰ এটি নিয়মীয়া শিতান চাহ মজদুৰ লেখক-লেখিকাৰ বাবে বহুত দিন ধৰি চলিছিল। "সেউজী-চ'ৰা"য়ো কিছুমান চাহমজদুৰ লেখক-লেখিকাক জন্ম দিলে। গুৱাহাটীৰ পৰা প্ৰকাশিত অসমৰ জনপ্ৰিয় সাপ্তাহিক কাকত শ্ৰীমুনীন্দ্রনাৰায়ণ দত্ত বৰুৱা সম্পাদিত "সাপ্তাহিক নীলাচল"ত "চাহ-বাগিচাৰ মজিয়াৰ পৰা" আৰু তিনি-দিনীয়া কাকত শ্ৰীকনকসেন ডেকা সম্পাদিত "অগ্ৰদূত"ত "চাহ-শ্ৰমিকৰ কণ্ঠস্বৰ" নামৰ শিতান দুটি চাহ মজদুৰ লিখক-লেখিকাৰ বাবে মাহেকত এদিন মুকলি বখা হৈছে। এই দুটি শিতানৰ জৰিয়তেও চাহ মজদুৰ লেখক-লেখিকাই অসমীয়া সাহিত্যৰ সেৱা কৰি আছে।

ইতিমধ্যে চাহ মজদুৰৰ মাজৰপৰা ভালেমান লেখক-লেখিকা ওলাই অসমীয়া ভাষা-সাহিত্যৰ সেৱা কৰি অসমীয়া সাহিত্য-জগতত এক সুকীয়া স্থান অধিকাৰ কৰিছে। এওঁলোকে গল্প, কবিতা, প্ৰবন্ধ আদি অসমীয়া সাহিত্য লৈ আগ বঢ়াইছে। বহুতৰে ভিতৰত গল্পকাৰ হিচাপে শ্ৰীদুৰ্গাচৰণ তাঁতী আৰু শ্ৰীঅবিনাশ হৰ; কবি হিচাপে (সৰ্বশ্ৰী) সনন্ত তাঁতী, সমীৰ তাঁতী সঞ্জয় তাঁতী, উমেশ বৰাইক আৰু চেনী-

ৰাম কুৰ্মী; প্ৰবন্ধকাৰ হিচাপে (সৰ্বশ্ৰী) নাৰায়ণ ঘাটোৱাৰ, মেঘৰাজ কৰ্মকাৰ, দেউৰাম তাচা, দীনেশ্বৰ তাচা, প্ৰহ্লাদ তাচা, লোচন কুৰ্মী, চন্দ্ৰ হাজমা, সুবান হৰ, প্ৰানেশ্বৰ লোমগা, বিৰচা তৰাং, আৰুকাঠীয়া মুঙা, সন্তোষ কুমাৰ তপ্ত, চুকু চাওৰা, অজিত কুমাৰ ওৰাং, গুৰুচৰণ কুৰ্মী, অৰুণ কুমাৰ খেৰীয়া, বাণী খেৰীয়া (মেহতা), গণেশ কুৰ্মী, বৈৰাগী তেলুংগা, কমলাকান্ত বাগতি, মাৰ্টিন চুৰিন, জিতেন চুন্দি, ৰবিনাৰ তাঁতী আৰু ৰেখা তাচাই অসমীয়া সাহিত্যত বিশেষ স্বাক্ষৰ প্ৰতিষ্ঠা কৰিছে। ভাষা-সাহিত্যৰ মাজেৰে পোহৰলৈ আহি অসমীয়া সাহিত্যত বহুত স্থান লাভ কৰিছে। তাৰ ভিতৰত (সৰ্বশ্ৰী) অভিৰাম তাচা, জগদীশ স্বাহ, লক্ষণ চন্দ্ৰ তাঁতী, উদ্ধৱ চন্দ্ৰ তাচা, দেৱকান্ত মাঝি, মাখন বাঢ়ৈ, চিত্তামন কুৰ্মী, নন্দেশ কুমাৰ প্ৰজা, অৰুণ ৰাজৰাৱ, মনোজ কুমাৰ তাঁতী, সনাতন তাচা, দেৱেন তাঁতী, চিদাম মহুৱা, ফুলেশ্বৰ মাঝি, কালিপ্ৰসাদ ৰেড্ডি, জ্যোতিপ্ৰসাদ গোৱালা, ভীষ্মকান্ত কুৰ্মী, সুৰেন কুৰ্মী, মানিকলাল মাহতো, শচীন্দ্ৰ মোহন মাহাতো, মাথুৰাম গড়, মায়াৰাম কুৰ্মী, অম্বিকাচৰণ কুৰ্মী, বিপিন চন্দ্ৰ মাহাতো, কাৰ্তিকচন্দ্ৰ, বাণীদাস, জগত চন্দ্ৰ তাঁতী, চিমন তপ্ত, জয়চন্দ্ৰ নাগৰংশী, চৰণ সিং বৰাইক, ৰমেশচন্দ্ৰ মিস্ত্ৰী, বলোৰাম কুৰ্মী, নৰেশ মিস্ত্ৰী, (সৰ্ব শ্ৰীমতী) বীণাবালা মিস্ত্ৰী, বিমলা দাস, ৰেণুকা মোদী, স্বৰূপা স্বাহ, পদুমীবালা গাজলু, কুসুম কুৰ্মী, অৰুণা ঘাটোৱাৰ, মমতা কৈৰী আৰু সত্যভামা গোৱালা আদি উল্লেখযোগ্য। অসমীয়া সাহিত্য জগতত এওঁলোকৰ ভৱিষ্যত উজ্জ্বল বুলি ক'ব পাৰি। ওপৰত উল্লেখ কৰা লেখক-লেখিকাসকলৰ বাহিৰেও বহুত লেখক-লেখিকা আছে যি সকল প্ৰকাশৰ অভাৱত পোহৰলৈ আহিব পৰা নাই। সাহিত্য-জগতত আজিও তেওঁলোক অজানিত। সেই অজানিত লেখক-লেখিকাসকলৰ নাম ইয়াত সন্নিবিষ্ট কৰিব নোৱৰাত দুখিত। আশাৰেবা তদূৰ ভৱিষ্যতে তেওঁলোকেও পোহৰলৈ

অহাৰ সুবিধা পাব। দিনক দিনে অসমীয়া সাহিত্য-জগতত চাহ মজদুৰ লেখক-লেখিকাৰ সংখ্যা বৃদ্ধি পোৱাটো শুভ লক্ষণ।

চাহ মজদুৰ লিখক-লেখিকাসকলৰ উদ্দেশ্যে সপ্তাহিক নাগ-বিকৰ সম্পাদক শ্ৰীহোমেন বৰগোহাঞিদেৱে কোৱা এষাৰ কথা কৈ থকাৰ মন গ'ল। তেখেতে ব্যক্ত কৰিছে এইদৰে— 'বাতৰি কাকতৰ সম্পাদক হিচাপে মোৰ দহ বছৰীয়া অভিজ্ঞতাৰ পৰা এই কথা ডাঙি কৰা পাৰে। যে বৰ্তমান অসমত আটাইতকৈ শুদ্ধ অসমীয়া লিখে চাহ মজদুৰ সম্পাদক লিখক কেইজনে। প্রতিষ্ঠিত অসমীয়া লিখক কেইজনৰ বাহিৰে বাকী প্ৰায় সকল অসমীয়া লিখকৰ লিখা বহুত কটা-কুটা নকৰাকৈ ছপাশাললৈ পঠাব নোৱাৰি। কিন্তু চাহ মজদুৰ লিখক কেইজনৰ লিখাত কলম টোৱাবৰে দৰকাৰ নপৰে।' সাংস্কৃতিক দিশতো দুয়োখন সমাজৰ সম্পৰ্ক অতি মধুৰ। চাহ-মজদুৰৰ ওপৰত নিৰ্মিত চল-চিত্ৰ 'চামেলী মেমচাৰ' উল্লেখযোগ্য। চামেলী মেমচাবে চাহ মজদুৰ সমাজৰ এক সফল চিত্ৰ দাঙি ধৰিছে। তাত থকা চাহ মজদুৰৰ মাত-কথা আৰু বামুইৰ-গীত-নৃত্য মন কৰিবলগীয়া। "কাছ-ঘৰ বাংচালী" আদি অসমীয়া কথা ছবিয়াে চাহ মজদুৰৰ গীত-মাত-নৃত্যক আদৰি লৈ বাইজৰ লগত গৰিচয় কৰাই দিছে। চাহ মজদুৰসকলে কপালৰ ঘাম মাটিত পেলাই অৰ্জন কৰা ধনেৰে অসমীয়া কথা-ছবি উলিয়াইছে। 'কেটা-সোণ,' 'বতন লালে' আৰু 'চামেলী মেমচাবে' ভালেমান চাহ মজদুৰ শিল্পী— অভিনেতা-অভিনেত্ৰীক জন্ম দিছে। 'কেটা-সোণ' আৰু 'বতন লালৰ' প্ৰযোজক আছিল 'অসম চাহ মজদুৰ সংঘ'। উক্তৰ ভূপেন হাজৰিকাকে আদি কৰি বহুতে চাহ মজদুৰৰ ওপৰত গীত লিখিছে, গীত গাইছে আৰু গীতৰ মাজেৰে চাহ মজদুৰ সকলক বুকুৰ মাজলৈ টানি আনিছে। চাহ মজদুৰ শিল্পী (সৰ্বশ্ৰী) শিৱচৰণ দাস, বাম চন্দ্ৰ চাচনী, কালিপ্রসাদ বেজি, সুকুমাৰ মাটোৱাৰ, চেনীৰাম কুমী,

গোপাল তাঁতী, ভুবন তাঁতী, দুলাল মানকি, পদ্মনাথ কৈৰী, কান্তনাথ কুমী, শ্বেতম নায়ক, অবেদ কাশ্যপ, অভিৰাম চাংগা, দুৰ্গা কৰ্মকাৰ, যাঁচিৰাম দাস, ধনেশ্বৰী নায়ক, পৃথিৱী মাৰিন, সত্যনাথ হেমবৰ, সুমতি নায়ক, দীননাথ চাওৰা, দীপালী দাসকে আদি কৰি বহুতে গীত-মাত অভিনয় আদিৰ জৰিয়তে অসমীয়া সংস্কৃতি চাহ মজদুৰৰ মাজলৈ কঢ়িয়াই আনিছিল। প্রতি দেওবাৰে আধা-ঘণ্টাৰ বাবে আকাশবাণী ডিব্ৰুগড় কেন্দ্ৰই প্ৰচাৰ কৰা আৰু গুৱাহাটী কেন্দ্ৰই ৰীলে কৰা চাহ মজদুৰৰ আচুতীয়া প্ৰগ্ৰাম "আসৰে" চাহ মজদুৰ সংস্কৃতিৰ প্ৰসাৰতাত বিশেষ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিছিল। ১৯৭৫ চনৰ ২ এপ্ৰিলৰ পৰা আৰম্ভ কৰি আজিলৈকে ই নিয়মিত ভাৱে প্ৰচাৰ হৈ আছে। সম্প্ৰতি প্রতি মংগল বাৰে পোন্ধৰ মিনিটৰ বাবেও উক্ত "আসৰ" প্ৰগ্ৰাম ডিব্ৰুগড় কেন্দ্ৰত প্ৰচাৰ কৰা হয়। আজি অসমীয়া যুৱক-যুৱতীয়ে বামুৰ গাইছে, বামুৰ নাচ নাচিছে। সেইদৰে চাহ মজদুৰ যুৱক-যুৱতীয়ে বিহু-গীত গাইছে, বিহু-নাচ নাচিছে। চতিয়াৰ সাপেখাটিত পতা বামুৰ-সন্মিলনৰ কথা, মাজুলীগড় চাহ-বাগিচাত পতা বিহু-সন্মিলনৰ কথা, মাকুম বা তিতাবৰত হোৱা অসম সাহিত্য-সভাৰ কথা, নতুবা কুমচাং, দৈদাম, চামডং, শিলিখা প্ৰভৃতি চাহ বাগিচাৰ শাখা-সাহিত্য-সভাবোৰ কথা কোনে পাহৰিব পাৰে? চাহ মজদুৰসকলে আজি আন্তৰিকতাৰে শংকৰী কলা-কৃষ্টি গ্ৰহণ কৰিছে। চাহ-বাগিচাৰ মাজত ভাওনা পাতিছে। সেইদৰে চাহ-বাগিচাৰ মাজলৈ শ্ৰীপুৰুষোত্তম দাসৰ দৰে শিল্পী সোমাই গৈ চাহ বনুৱাৰ গীত-মাত বুটলি আনি আকাশবাণীৰ জৰিয়তে প্ৰচাৰ কৰি বনুৱা গীত-মাত পোহৰলৈ আনি অসমীয়া আৰু বনুৱা সংস্কৃতিৰ যোগসূত্ৰ স্থাপন কৰিছে।

"আসাম দেশৰ বৈশাখবিহু কৰম-পূজাৰ সমানেৰে; সৃষ্টিৰ কথা আছে গাৰ্থা দুনুতে সমানেৰে" বুলি দুয়ো সংস্কৃতি একেটা বেদীত স্থাপন কৰি গৌৰৱ অনুভৱ কৰা হৈছে। চাহ মজদুৰ আৰু

অসমীয়া সংস্কৃতিৰ মাজত কিমান নিবিড় সম্পৰ্ক তাৰ উমান তলৰ গীত দুফাঁকিতে পোৱা যায়। অসমীয়া গীতত আছে, “দেউতাৰ পদলিত গোন্ধাইছে মাধুৰী, কেতেকী মলে-মলাই, ঐ গোবিন্দাই বাম”। চাহ মজদুৰ গীতত আছেঃ “ফাল নাকে ঘৰে ভালা তুলসীকা পিণ্ডাহো ওপৰে যে উৰে হাঁসাবাজৰে”। দুয়োফাঁকি গীতৰ মাজত একেই ভাৱাৰ্থবোধ লুকাই আছে।

ৰূপালীম সাংস্কৃতিক সত্ত্বাৰ সাধাৰণ সম্পাদকৰ দায়িত্ব দীৰ্ঘদিন ধৰি বহন কৰি শ্ৰীশচীন্দ্ৰ মোহন মাহাতোই অসমীয়া আৰু চাহ মজদুৰ সংস্কৃতিত সমন্বয় ঘটাইছে।

মুঠতে চাহ মজদুৰ আৰু অসমীয়া সংস্কৃতিয়ে একেলগে একে বাস্তাইদি গতি লৈ দুয়োখন সমাজৰ বান্ধোন মজবুত কৰিছে বুলি কলেও বঢ়াই কোৱা নহ’ব।

—০—

অসমৰ স্বাৰ্থই চাহমজদুৰৰ স্বাৰ্থ

যিটো সময়ত বিদেশী নাগৰিকৰ বহিষ্কৰণৰ দাবীত শদিয়াৰ পৰা ধুবুৰীলৈকে গোটেই অসমতে এক অভূতপূৰ্ব জনজাগৰণৰ সৃষ্টি হৈ অসমৰ অস্তিত্ব ৰক্ষাৰ সংগ্ৰামত জাতি-ধৰ্ম ভাষা নিৰ্বিশেষে সকলো অৱতীৰ্ণ, ঠিক তেনে এটি সময়তে (১৯৭৯-৮০) চনত চাহমজদুৰ সকলৰ মাজত বিশৃংখলাৰ সৃষ্টি কৰিবলৈ সুবিধাবাদী ৰাজনৈতিক দালালহঁতে উষ্ণি পৰি লগা দেখা যায়। চাহমজদুৰ সকলৰ সবলতাৰ সুযোগ লৈ ‘তেওঁলোককো এদিন অসমৰ পৰা অসমীয়া সকলে খেদিব আৰু এই আন্দোলনত যোগ দিলে নিজৰ বিপদ নিজে মাতি অনা হব’ বুলি তেওঁলোকৰ মাজত প্ৰচাৰ কৰা হয়। তলে তলে সংখ্যালঘু ছাত্ৰসত্ত্বাৰ গতিৰ ‘ধাৰাবে’ আগ বঢ়া এচাম সুবিধাবাদীয়ে এই আন্দোলনৰ বিফলতা কামনা কৰি চাহমজদুৰ সকলক বিপথে পৰিচালিত কৰিবলৈ যত্ন কৰা দেখা যায়।

কিন্তু তেওঁলোকে ভালদৰে জানে যে এই আন্দোলন হৈছে বিদেশী খেদা আন্দোলন। অসমৰ চাহমজদুৰ সকল বিদেশী নহয়। বৰা, দত্ত, শইকীয়া প্ৰভৃতিৰ যি অধিকাৰ অসমত আছে ওৰাং, মুঙা, কুমী হতৰো সেই একে অধিকাৰ আছে।

চাহমজদুৰ সকলে নিজকে অসমীয়া বুলি বুজি উঠিছে। সেয়ে আজিৰ অসমৰ বিদেশী সমস্যা নিজৰ সমস্যা হিচাবে গণ্য কৰি সংগ্ৰাম খলিলে ওলাই আহিছে। আন্দোলনত চাহমজদুৰ সকলে সক্ৰিয় ভাৱে অংশ গ্ৰহণ কৰা দেখা গৈছে। অসমেই তেওঁলোকৰ জনমভূমি, কৰমভূমি আৰু মৰণভূমি। অসমেই তেওঁলোকৰ সকলো। অসমৰ অবিহনে তেওঁলোকৰ অস্তিত্ব নাই। অসম জীয়াই থাকিলে তেওঁলোকো জীয়াই থাকিব আৰু অসম মৰিলে তেওঁলোকো মৰিব। এই কথা তেওঁলোকে ভালদৰে বুজি পাইছে।

চাহমজদুৰ নতুন পুৰুষসকলে সক্ৰিয় ভাবে সংগ্ৰামত অংশ গ্ৰহণ কৰিছে। সংগ্ৰামত অংশ গ্ৰহণ কৰি বহুত চাহ-মজদুৰে জেলৰ ভিতৰত ভাত খাই দিন অতিবাহিত কৰিছে। বহুতে পুলিচ চি. আৰ. পি.ৰ লাঠিৰ কোব জোতাৰ গোৰ খাই গুৰুতৰ ভাবে আহত হৈ হস্পিতালৰ বিছনাত আশ্ৰয় লব লগা হৈছে।

দুলিয়াজানৰ হত্যা কাণ্ড, উত্তৰ কামৰূপত সামৰিক বাহিনীৰ অত্যাচাৰ—উৎপীড়ন আৰু কাছাৰৰ অসাংবিধানিক নিৰ্বাচনৰ বিৰুদ্ধে প্ৰতিবাদ জনাই ১৯৮০ চনৰ একৈশ জানুৱাৰীত সদৌ অসম ছাত্ৰ সন্থাই আহ্বান কৰা এদিনীয়া ক'লা দিৱস আৰু সৰ্ব্বাঙ্গক অসহযোগ আন্দোলনত স্বতঃফুৰ্ত্তভাবে সহঁৰি জনাই আটাবিখাত চাহ-বাগিচাৰ মজদুৰ সকলে এদিনৰ হাজিৰা হেৰাইও সাম্প্ৰতিক আন্দোলনৰ প্ৰতি পূৰ্ণ সমৰ্থন আগবঢ়াই থকা দৰে অসমৰ ৭৫৮ খন চাহবাগিচাৰ সকলো চাহমজদুৰে সমৰ্থন আগবঢ়াই থকা দেখা গৈছে। কোনো এখন চাহবাগিচাই অন্যমত পোষণ কৰা নাই। অসমৰ ৪৫ লাখ চাহমজদুৰে বৰ্তমান অসমৰ এই পৰিস্থিতিত “জয় আই অসম” ধ্বনিৰ তলত একত্ৰিত হৈ উচ্চস্বৰে প্ৰতিধ্বনি তুলি সংগ্ৰাম খলীত জপিয়াই পৰিছে।

বহুতে নিজৰ সমাজৰ বা জাতিৰ কথা সংকীৰ্ণ ভাবে চিন্তা কৰি বহুৎ অসমীয়া জাতিৰ পৰা নিজকে বিচ্ছিন্ন কৰি ৰাখি ঠেক গপ্তীৰ পৰিচয় দিয়ে। অসমত থাকি ভাল লাগে, অসমত চাকৰি কৰি ভাল লাগে, অসমৰ হাৰা—পানী ভাল লাগে, কিন্তু অসমৰ হিত চিন্তা কৰি ভাল নালগে। এনে ধৰণৰ লোকৰ অভাৱ নাই। অসমৰ ভাত মিঠা লাগে, কিন্তু অসমৰ “ৰাত” মিঠা নালগে। বিচ্ছিন্নতা বাদী মনোভাৱ পহুঁ স্থগিত লোক সকলৰপৰা চাহমজদুৰ সকল বহুত আতঁৰত। চাহমজদুৰ সকলে অসমক কেতিয়াও “পৰ দেশ” বুলি নাভাবে। অসম তেওঁলোকৰ আপোন ভূমি। অসমখনক নিজৰ “দেশ” বুলি কোৱাৰ পূৰ্ণ অধিকাৰ তেওঁলোকে পাইছে। অসমত তেওঁলোকৰ সাৰ্বভৌমত্ব ৰক্ষা পৰিছে। সেয়ে অসমক নিজৰ অসম বুলি কোৱাত চাহমজদুৰ সকলৰ বাধা নাই।

চাহ-মজদুৰসকল কোনো “বঙালী কুলী” নহয়। তেওঁলোক অসমৰ অসমীয়া চাহ-মজদুৰ। নিজৰ কাঁহীৰ ভাত নিজৰ মানুহক ভোকত থৈয়ো আনক খাবলৈ দিয়া দৰিয়া দিলে চাহ-মজদুৰ সকলে অসমৰ মংগলেই নিজৰ মংগল বুলি জ্ঞান কৰে।

সকলোৱেই জানে যে চাহমজদুৰৰ পূৰ্বপুৰুষসকল অসমৰ নাছিল। বিহাৰ, মধ্যপ্ৰদেশ আদি বিভিন্ন প্ৰান্তৰ পৰা অহা উচ্চ-বৰ্ণৰদ্বাৰা অৰহেলিত জমিদাৰৰ দ্বাৰা শোষিত, আত্মকলহৰ দ্বাৰা জৰ্জৰিত আৰু অৰ্থ সমস্যাতে জুৰুলা মাটিহীন খেতিয়ক আছিল। বগাচাহাৰৰ দালালৰ ফুচুলনিত “আধা কামে পাবে পুৰা দাম” কথাত ভোল গৈ দলে দলে অসমলৈ আহি চাহগছৰ লগত সম্পৰ্ক পাতি চাহ-মজদুৰ হিচাপে চিহ্নিত এই সমাজখনে আজি নিজকে “চাহবাগিচাৰ অসমীয়া সমাজ” বুলি চিনাকি দি গৌৰৱ অনুভৱ কৰে। চাহ-মজদুৰ সকলে তেওঁলোকৰ পিতৃ পুৰুষৰ হাড়ভাঙা পৰিশ্ৰমৰ ফলত গঢ়ি উঠা চাহবাগিছা খনক “নিজৰ” বুলি ভৱাৰ দৰে অসমখনকো “নিজৰ” বুলি ভাবে। অসমখনৰ বাহিৰে নিজৰ বুলিবলৈ তেওঁলোকৰ আৰু কোনো ঠাই নাই। কাৰণ পূৰ্ব পুৰুষৰ দেশৰ লগত তেওঁলোকৰ আৰু কোনো সম্পৰ্ক নাই। প্ৰায় ২০০ বছৰৰ আগতেই পূৰ্বপুৰুষৰ দেশৰ লগত তেওঁলোকৰ বিচ্ছেদ ঘটিল। পূৰ্বপুৰুষ কোন ঠাইৰ পৰা আহিছিল বুলি কলে হয়তো বহুতে কব নোৱাৰিব। নোৱাৰাটো স্বাভাৱিক।

ডুমডুমা এলেকাৰ ৫০ খন চাহবাগিচাৰ চাহমজদুৰ সকলৰ মাজত অসম আৰু অসমীয়াৰ বিৰুদ্ধে বিদ্বেষ ভাব জগাই তুলিবৰ কাৰণে এচাম নাস্ত স্বাৰ্থৰ লোকে গুৱাহাটীৰ সাপ্তাহিক বাতৰি কাকত এখনত অপপ্ৰচাৰ চলাইছে। চাহবাগিচাৰ লোকসকলৰ মাজত অসমীয়া ভাষাত লিখা কিছুমান বেনামী ছপা কাকত কিছুমান লোকে বিতৰণ কৰি ফুৰিছে। বং বিৰঙৰ ছপা কাগজবোৰ বাগিচাৰ কোনো লোকক লগ পালেই বাগিচাত বিলাবলৈ

এসোপা দি দিয়ে।

ষড়যন্তকাৰীহঁতে যিমানৈ চেষ্টা নকৰক লাগে চাহমজদুৰ সকলে ভালদৰে বুজি উঠিছে যে সদৌঅসম ছাত্ৰ সন্থাই চলোৱা আন্দোলন হৈছে জাতীয় আন্দোলন। জাতি-ধৰ্ম-নিৰ্বিশেষে অসমৰ সকলোলোকে কৰা উমৈহতীয়া আন্দোলন। ইয়াত কোনো জাতিৰ কথা নাই, কোনো ভাষাৰ কথা নাই, কোনো গোষ্ঠী, সম্প্ৰদায় বা কোনো ধৰ্মৰ কথা নাই। ইয়াত জড়িতহৈ আছে সমগ্ৰ অসমৰ ব্ৰহ্মৰ স্বাৰ্থৰ কথা। অসমৰ স্বাৰ্থই যেতিয়া চাহমজদুৰৰ স্বাৰ্থ তেনে ক্ষেত্ৰত এই সংগ্ৰামত সহযোগ নকৰাব কোনো প্ৰশ্ন আহিব নোৱাৰে আৰু অহাও নাই।

সেয়ে সাম্প্ৰতিক পৰিস্থিতিৰ সময়ত চাবুৱাৰ এখন চাহবাগিচাৰ মজদুৰসকলে এজন বিভেদকামী লোকক উত্তম-মধ্যম দি পুলিচৰ হাতত সমজাই দিয়ে। এনে বিভেদকামী লোকৰ পৰা সাবধান হবলৈ চাহমজদুৰ বিধায়ক সকলে চাহমজদুৰ সকলক স্কিনাই দিয়াটো পৰম আনন্দৰ কথা হৈছে। ডুমডুমাৰ বাগিছা দুখনৰ মজদুৰ সকলক উচতাই দি অসমীয়াসকলৰ লগত কাজিয়া লগাই দিয়াৰ অন্তৰ্নিহিত কথা কোনে নাজানে? আচল কথা পাছত সদৰি হোৱাত মজদুৰসকল অনুতপ্ত হয়।

পিকেটিং তথা সত্যাগ্ৰহবোৰত চাহ-মজদুৰ সকলে দলেদলে যোগ দি কাৰাগাৰত সোমায়, বাগিচাই বাগিচাই শোভাযাত্ৰা কৰে আৰু সভা পাতে।

মৰানত ৪০ খন চাহ-বাগিচাৰ মজদুৰ সকল গোট খাই এক বিৰাট বাজহুৱা সভা পাতে। সভাত বৰ্তমানত পৰিস্থিতি আৰু সংগ্ৰামৰ ওপৰত বিশদভাৱে আলোচনা কৰা হয়। বিভেদকামী শক্তিৰ প্ৰৰোচনাত পৰি চাহ-মজদুৰ সকলৰ মাজত যি ভুল বুজা বুজিব সৃষ্টি হৈছে তাৰ বাবে অনুতাপ প্ৰকাশ কৰা হয় আৰু প্ৰৰোচনাকাৰীহঁতৰ উৰা-বাতৰিৰ ওপৰত কাণ নিদিবলৈ চাহ-

মজদুৰসকলক অনুৰোধ কৰা হয়। সভাত সৰ্বসন্মতিক্ৰমে বিপুল হৰ্ষধ্বনিৰ মাজত তলত দিয়া প্ৰস্তাৱ কেইটা গ্ৰহণ কৰা হয়:—

(১) ভাৰতীয় সংবিধান অনুসৰি ১৯৪৮ চনৰ ১৯ জুলাইৰ পিছত অসমলৈ অহা ভাৰতীয় নাগৰিকত্ব নোপোৱা সকলো মানুহেই বিদেশী আৰু এইসকল লোক অসম তথা ভাৰতত থকাৰ কোনো অধিকাৰ নাই।

(২) ভোটাৰ তালিকাত এজনো বিদেশীৰ নাম থকা পৰ্য্যন্ত অসমত কোনো নিৰ্বাচন নেপাতিবলৈ চৰকাৰক দাবী জনোৱা হয়।

(৩) অসমৰ চাহ-বাগিচা সমূহত চাহ-মজদুৰসকলৰ মাজত সংঘৰ্ষ লগাবৰ বাবে যিসকল ৰাজনৈতিক দল তথা বিভেদকামী শক্তিয়ে অহৰহ চেষ্টা চলাইছে তেওঁলোকক তদন্ত কৰি উপযুক্ত শাস্তি বিহিবৰ বাবে চৰকাৰৰ ওচৰত দাবী জনোৱা হয়।

(৪) বিদেশী নাগৰিকক আশ্ৰয় দিয়া সকলক আৰু বিদেশী নাগৰিকৰ হকে মাত মতা সকলক ৰাষ্ট্ৰৰ বিৰুদ্ধে ষড়যন্তত লিপ্ত থকাৰ অপৰাধত উপযুক্ত শাস্তি বিহিব লাগে বুলি চৰকাৰক দাবী জনোৱা হয়।

মাৰ্ঘেৰিটা শাখা অসম চাহমজদুৰ সংঘ আৰু স্থানীয় বাগিচা সংঘবোৰৰ যুগ্ম সভাত বিদেশী নাগৰিকক বহিষ্কাৰ কৰা সম্পৰ্কত সম্প্ৰতি অসমত উদ্ভৱ হোৱা পৰিস্থিতিৰ বিষয়ে খবৰি মাৰি আলোচনা কৰা হয় আৰু চাহবাগিচা সমূহত যাতে কোনো অবাঞ্ছিত লোকৰ প্ৰৰোচনাত পৰি কোনো ধৰণৰ অশান্তিয়ে গা-কৰি উঠিব নোৱাৰে তাৰপ্ৰতি সজাগ দৃষ্টি ৰাখিবলৈ একমত প্ৰকাশ কৰা হয়। সভাত সৰ্বসন্মতি ক্ৰমে গ্ৰহণ কৰা এক প্ৰস্তাৱ যোগে বিদেশী নাগৰিকৰ বহিষ্কৰণ সম্পৰ্কে অসমৰ চাহমজদুৰ সংঘৰ কেন্দ্ৰীয় কমিটীয়ে লোৱা মতেই অ-ভাৰতীয় লোকক ভাৰতীয় সংবিধানৰ বিধান অনুসৰি কেৱল যে ভোটাৰ তালিকাৰ পৰাই বাদ

দিব লাগে এনে নহয় প্রকৃত চিনাক্তকৰণৰ জৰিয়তে অসমৰপৰা বহিষ্কাৰ কৰিব লাগে বুলি দাবী জনোৱা হয়।

চাহমজদুৰৰ নেতা শ্ৰীলক্ষণ চন্দ্ৰ কৰ্মকাৰৰ সভাপতিত্বত বহা বোকাখাট শাখা অসম চাহমজদুৰ সংঘ আৰু অসম চাহ-কৰ্মচাৰী সংঘৰ সভাই সাম্প্ৰতিক আন্দোলনৰ প্ৰতি পূৰ্ণ সমৰ্থন আগবঢ়াই বিদেশী নাগৰিকৰ নাম ভোটাৰ তালিকাৰপৰা বাদ কৰি তেওঁলোকক অসমভূমিৰ পৰা সম্পূৰ্ণৰূপে বহিষ্কাৰ নকৰা পৰ্যন্ত আগন্তুক কোনো নিৰ্বাচনত সহযোগ নকৰিবলৈ সৰ্বসন্মতি ক্ৰমে প্ৰস্তাৱ গ্ৰহণ কৰে। মাজবাটৰ শ্ৰীচিলভিয়াচ কন্দপান ডিব্ৰুগড়ৰ শ্ৰীদীপক মুৰ্মী, ডুমডুমাৰ শ্ৰীদিলেশ্বৰ তাঁতি, সৰুপথাৰৰ শ্ৰীআকলি-য়াছ তিকি, সোনাৰিৰ শ্ৰীসত্য তাঁতি, মৰাণৰ শ্ৰীজয় চন্দ্ৰ নাগবংশীকে আদি কৰি চাহমজদুৰ সমাজৰ বিধায়কসকলে এক বিবৃতি যোগে ব্যক্ত কৰিছে যে কিছুমান অসমীয়া বিৰোধী বিভেদকামী শক্তিয়ে চাহমজদুৰ সকলৰ মাজত অসমীয়া বিৰোধী মনোভাৱ প্ৰকট কৰি তুলিবলৈ চেষ্টা কৰি আছে। চাহমজদুৰ সকল মনে—প্ৰাণে অসমীয়া আৰু অসমীয়া সমাজৰ এটা অবিচ্ছেদ্য অংগস্বৰূপ। তেওঁলোক যুগ যুগ ধৰি অসমত আছে। সদায় অসমীয়াৰ লগতে বসবাস কৰিব আৰু কালক্ৰমে আহোম আদি জাতি যেনেকৈ অসমীয়া জাতিৰ ঘাই সুতিৰ সতে মিলি গৈছে চাহমজদুৰ সকলো অদূৰ ভবিষ্যতে মিলি যাব। বিভেদকামী শক্তিয়ে ইয়াক বোধ কৰিব নোৱাৰে।

অসমৰ চাহ মজদুৰে অসমৰ বৰ ঘৰত নিজৰ অধিকাৰ সাব্যস্ত কৰিব লাগিব যিহেতু চাহ মজদুৰসকলৰ স্বার্থ খিলঞ্জীয়া অসমীয়াৰ সৈতে ওতঃপ্ৰোত ভাৱে জড়িত। অসমৰ সুখ-দুখেই আমাৰ সুখ-দুখ বুলি অসম চাহ মজদুৰ সাহিত্য সংস্কৃতি পৰিষদৰ উপ-সভাপতি সু-সাহিত্যিক শ্ৰীদেউৰাম তাচাই পৰিষ্কাৰ ভাৱে ব্যক্ত কৰিছে।

অসমৰ অস্তিত্ব বক্ষাৰ সংগ্ৰামত পূৰ্ণ সমৰ্থন আগবঢ়াই বিদেশীসকলৰ পৰা অসমক মুক্ত কৰিবলৈ চাহ মজদুৰসকল দৃঢ় প্ৰতিজ্ঞ বুলি অসম চাহ মজদুৰ জনজাতি ছাত্ৰ-সন্থাৰ সভাপতিয়ে উচ্চস্বৰে ঘোষণা কৰিছে। উক্ত ছাত্ৰ-সন্থাৰ সাধাৰণ সম্পাদক শ্ৰীকাৰ্কি প্ৰসাদ তেলেংগাই ভিমৌ শাখাত গণসংগ্ৰাম পৰিষদৰ উপ-সভাপতিৰ দায়িত্ব নিস্বার্থভাৱে পালন কৰি চাহ মজদুৰসকলক সক্ৰিয় ভাৱে সাম্প্ৰতিক আন্দোলনত জড়িত কৰাই খিলঞ্জীয়া অসমীয়াৰ সৈতে সম্প্ৰীতিৰ সেতু গঢ়ি তোলাত যথেষ্ট বৰঙণি যোগাইছে।

যোৱা ১৯৭৯ চনৰ ডিচেম্বৰ মাহৰ ৭,৮ আৰু ৯ তাৰিখে যোৰহাটত তিনিদিনীয়াকৈ বহা অসম চাহ মজদুৰ জনজাতি ছাত্ৰ সন্থাৰ বিশেষ সন্মিলনত সাম্প্ৰতিক পৰিস্থিতিত চাহ মজদুৰসকলে কি ভূমিকা লোৱা উচিত এই সম্পৰ্কে বহলাই আলোচনাই কৰা হয়। বৰ্তমানে চলা গণ-আন্দোলনৰ ওপৰত ভিত্তি কৰিয়েই উক্ত সন্মিলনখন পতা হৈছিল। সন্মিলনত অসমৰ চুকে-কোনে থকা চাহ মজদুৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী প্ৰতিনিধি সকলৰ উপৰিও বাগান বস্তিৰ বহু সংখ্যক চাহ মজদুৰে অংশ গ্ৰহণ কৰিছিল। তিনি দিনীয়াকৈ চলা সেই ঐতিহাসিক সন্মিলনত ভোটাৰ তালিকাৰপৰা বিদেশী নাগৰিকৰ নাম বাতিল কৰি অসমৰপৰা সিহঁতক বহিষ্কাৰ নকৰা পৰ্যন্ত নিৰ্বাচন বৰ্জন কৰা তথা সাম্প্ৰতিক আন্দোলনৰ প্ৰতি পূৰ্ণ সমৰ্থন আগবঢ়োৱা সম্পৰ্কত সৰ্বসন্মতি ক্ৰমে গ্ৰহণ কৰা প্ৰস্তাৱত কোৱা হয়—

“ভাৰতৰ বংগ, বিহাৰ, উৰিষ্যা, উত্তৰ প্ৰদেশ, মধ্য প্ৰদেশ, অন্ধ্ৰ প্ৰদেশ, তামিলনাডু, মহাৰাষ্ট্ৰ আদি বিভিন্ন প্ৰান্তৰপৰা অসমৰ চাহ উদ্যোগত কাম কৰিবলৈ অষ্টাদশ শতিকাত অহা আৰু আহি নিগাজি ভাৱে থিতাপি লোৱা লাখ লাখ (চৰকাৰীভাৱে চাহ-বনুৱা সম্প্ৰদায় আৰু প্ৰাক্তন চাহ-বনুৱা ৰূপে চিহ্নিত) মুণ্ডা, উৰাং, চাওঁতাল, ভূমিজ, কুৰ্মি, গোৱাল, ইকৰি, বাউৰী, কয়া, পৰ্জা, জলা, হাৰী, ভূঞা, ৰাজোৱাৰ, তেলী, নাপিত, ধুবী, গড়, গজু, খেৰীয়া, চাওঁৰা,

সৰুৰ বাঢ়ে, কক্ক, তাছা, ঘাটোৱাৰ, কুমাৰ, চিক, বৰাইক, অসুৰ, চুঙী, ডুম, কেওট, কালিন্দী, পাণ্ডৱ, তেলেংগা, মাল, ঘাছি মাছুৱা, ৰাজপুত, তাঁতী আদি বিভিন্ন জাতি উপজাতিৰ মানুহবোৰ অসম চাহ মজদুৰ জনজাতি ছাত্ৰ-সন্তাৰ সৌজন্যত অসমীয়া ভাষা আৰু সংস্কৃতিৰ ঘাই সুতিৰ সৈতে জীণ যাবলৈ অদম্য প্ৰচেষ্টাৰে ওলাই আহিছে আৰু তেওঁলোক ৰহন্তৰ অসমীয়া জাতিৰ এক অবিচ্ছেদ্য অংগ হৈ পৰিছে। যুগ যুগ ধৰি অসম ভূমিত সুখ আৰু শান্তিৰে বাস কৰি এই জাতি উপজাতিৰ লোকসকল ঘাই সুতিৰে সৈতে মিলি ৰহে অসমীয়া সমাজৰ সৃষ্টি কৰিছে আৰু সকলোৰেই এতিয়া খিলঞ্জীয়া অসমীয়া মানুহ হৈ পৰিছে। সমগ্ৰ অসম জুৰি বিদেশী অনুপ্ৰবেশকাৰীক বহিষ্কাৰ কৰি অসমৰ আত্মনিয়ন্ত্ৰণ আৰু অসমীয়া জাতিৰ অস্তিত্ব ৰক্ষাৰ বাবে হোৱা সংগ্ৰাম গণ-সমবেশ আৰু গণ সত্যাগ্ৰহত স্বতঃ স্ফূৰ্ত্তভাৱে এই অসমীয়া মানুহখিনিয়ে যোগ দি ঐক্য আৰু সংহতিৰ উজ্জ্বল দৃষ্টান্ত দাঙি ধৰাৰ পাছতো যদি কোনোবাই জাতীয় জীৱনৰ ঘাই সুতিৰ সৈতে জীণ যোৱা এই অসম চাহ মজদুৰ জন-গোষ্ঠীক অসমীয়া মানুহবোৰৰপৰা বিছিন্ন কৰিব বিচাৰে তেন্তে সেইসকলক অসমৰ চাহ-বাগিছাৰ অসমীয়া সমাজৰ মানুহখিনিয়ে সহ্য নকৰিব। অসমৰ নগৰ, চহৰ, গাঁও, বস্তি, চাহ-বাগিচাৰ বনুৱা লাইন আৰু কৰ্মচাৰী লাইনত স্থায়ীভাৱে বসবাস কৰি থকা অসমৰ চাহ মজদুৰ জন-গোষ্ঠী সম্পূৰ্ণভাৱে খিলঞ্জীয়া অসমীয়া আৰু এই ধাৰণাৰ ক্ষেত্ৰত কোনো ধৰণৰ যুক্তি তৰ্ক বাদবিসম্বাদৰৰ প্ৰশ্ন কোনো প্ৰকাৰে উঠিব নোৱাৰে।

সেয়েহে অসম চাহ মজদুৰ জন-জাতি ছাত্ৰ-সন্তাৰ বিশেষ সন্মিলনে বিদেশী অনুপ্ৰবেশকাৰীবোৰক অসম তথা ভাৰত ভূমিৰ পৰা বহিষ্কাৰ কৰিবলৈ আৰু অবৈধভাৱে ভোটাৰ তালিকাৰ নাম ভৰোৱা এনে বিদেশী অনুপ্ৰবেশকাৰীৰ নাম উঠাই দিবলৈ দৃঢ়ভাৱে কেন্দ্ৰীয় আৰু ৰাজ্যিক চৰকাৰৰ ওচৰত দাবী জনায়। সিহঁতক

বহিষ্কাৰ নকৰালৈকে কোনো নিৰ্বাচন পাতিবলৈ নিদিবলৈ দৃঢ়মত প্ৰকাশ কৰে। কোনো ধৰণৰ ন্যস্ত স্বাৰ্থৰ উচটনিত প্ৰৰোচিত নহবলৈ অসম চাহ মজদুৰ জন-গোষ্ঠীৰ মানুহখিনিলৈ আহ্বান জনায়। সদৌ অসম ছাত্ৰ-সন্তাৰ নেতৃত্বত সদৌ অসম গণ-সংগ্ৰাম পৰিষদৰ পৰিচালনাত আৰু অসম সাহিত্য-সভাৰ পৰামৰ্শত সকলো ধৰ্মৰ সকলো বৰ্ণৰ জাতি উপ-জাতিৰ সন্তানসমূহে একগোট হৈ গোটেই অসম জুৰি অসহযোগ আন্দোলনৰ সম্প্ৰতি যি প্ৰস্তুতি কৰিছে যি গণ-সংগ্ৰামে অসমৰ বিভিন্ন সম্প্ৰদায়ৰ সাম্প্ৰদায়িক ভেদভাৱ ভাঙি চূৰ্ণ-বিচূৰ্ণ কৰি অসমীয়া জাতিক একত্ৰ কৰাৰ তীব্ৰ কামনা জাগৰিত কৰাইছে সেই সাম্প্ৰদায়িক ঐক্য আৰু সংহতিৰ অবিনাশী উচ্ছাসেৰে অসমীয়া জাতিৰ জাতীয় চেতনা জগাই তোলা অসমৰ আত্ম নিয়ন্ত্ৰণ আৰু অসমীয়া জাতিৰ অস্তিত্ব ৰক্ষাৰ সংগ্ৰামলৈ পূৰ্ণ সমৰ্থন আগবঢ়ায়।

নগাঁও শাখা অসম মজদুৰ সংঘই এখনি ছপাকৰা গোহাৰি পত্ৰৰ যোগেদি অসমৰ সাম্প্ৰতিক গুৰুত্বপূৰ্ণ সময়ত অসমৰ ৰাইজৰ লগত ঐক্যবদ্ধভাৱে থিয় দিবলৈ আৰু ন্যস্ত স্বাৰ্থৰ অপ-প্ৰচাৰৰ বিৰুদ্ধে সতৰ্ক হৈ থাকিবলৈ চাহ মজদুৰসকলৰ প্ৰতি আহ্বান জনায়।

অসম চাহ শ্ৰমিক সংঘ আৰু অসম চাহ মজদুৰ জনজাতি ছাত্ৰ-সন্তাৰ যুগ্ম প্ৰচেষ্টাত অসমৰ চাহ মজদুৰ আৰু অসমত বসবাস কৰা বিভিন্ন জন-গোষ্ঠীৰ মাজত সংহতি অটুট ৰাখিবলৈ বৰ্তমানৰ পৰিস্থিতিত সংঘবদ্ধভাৱে কাম কৰি চলিত সংগ্ৰামক সফল কৰি তোলাৰ উদ্দেশ্যে আৰ্থাৰাৰী চাহ-বাগিচাত সমাৰোহ পতা হয়।

শিমলীতলা চাহ-বাগিচা সংঘৰ সাধাৰণ সম্পাদকৰ সভাপতিত্বত বহা এক বিৰাট ৰাজহুৱা সভাত চাহ মজদুৰসকলৰ অসমীয়া ভাষা-সংস্কৃতিৰে মহান অৱদানৰ কথা দোহাৰি ৰাজনৈতিক দালাৰৰ প্ৰলোভনত-প্ৰলোভিত নহৈ শান্তি-সম্প্ৰীতি অটুট ৰাখি বিদেশী বহিষ্কাৰণ আন্দোলনলৈ পূৰ্ণ সমৰ্থন আগবঢ়াবলৈ সৰ্বসন্মতিক্ৰমে প্ৰস্তাৱ গ্ৰহণ কৰা হয়।

শ্রীবাহাদুৰ তাতীৰ সভাপতিত্বত মোনাবাৰী চাহ-বাগিচাত বহা বিশ্বনাথ শাখা অসম চাহ মজদুৰ জনজাতি ছাত্ৰ-সম্ভাৰ সাধাৰণ সভাত বিদেশী নাগৰিকক ভোটৰ তালিকাৰপৰা বাদ দি বহিষ্কাৰ নকৰা-লৈকে ৰাজ্য জুৰি চলা এই গণ-সংগ্ৰামত সক্ৰিয় ভূমিকা লোৱাৰ কথা ঘোষণা কৰা হয়।

কেহেং চাহ-বাগিচাত ৯ মাৰ্চ (৮০) তাৰিখে হোৱা শ্ৰমিক সমাবোহত (সৰ্বশ্ৰী) প্ৰহ্লাদ চন্দ্ৰ তাছা, দীনেশ্বৰ তাছা, হীৰালাল দাস, গোমস্তা বায়ন, মেঘৰাজ কৰ্মকাৰ, নৰেন তাতী, হৰিচাহ প্ৰমুখ্যে ভালে কেইজন ব্যক্তিয়ে অসমৰ সাংস্কৃতিৰ ঘাই সুতিৰ অবিচ্ছেদ্য অংগ স্বৰূপ চাহ-শ্ৰমিকসকলক বিপথগামী শক্তিৰ প্ৰতি সাৱধান হবলৈ স্কিয়াই দি চলিত আন্দোলনত সক্ৰিয় ভাৱে অংশ গ্ৰহণ কৰিবলৈ আহ্বান জনায়।

সাম্প্ৰতিক আন্দোলনত সক্ৰিয়ভাৱে অংশ গ্ৰহণ কৰি কৌপাতী বল্লভ-ভাই-পেটেল উচ্চ-ইংৰাজী বিদ্যালয়ৰ নৱমমান শ্ৰেণীৰ ছাত্ৰ আৰু স্বেচ্ছা-সেৱী বাহিনীৰ নায়ক শ্ৰীবাধনা ওৰাঙে ১১ জুলাই (৮০) তাৰিখে আততায়ীৰ হাতত মৃত্যুবৰণ কৰিব লগা হয়।

গোৱালপাৰা জিলাৰ গ্ৰাহামপুৰ গাওঁ পঞ্চায়তৰ সভাপতি শ্ৰীপেটেৰ মূৰ্খৰ নেতৃত্বত আদিবাসী চাওঁতাল সম্প্ৰদায়ৰ নেতৃস্থানীয় লোকৰ স্বাক্ষৰিত এখন স্মাৰক পত্ৰ স্থানীয় উপপ্ৰতি সমাহৰ্তাৰ হাতত যোৱা ২৯ আগষ্টত (৮০) অৰ্পণ কৰি সমগ্ৰ অসমৰ চাওঁ-তাল অধ্যুষিত গোসাঁই গাওঁ অঞ্চলৰ পৰা বিদেশী নাগৰিক বহিষ্কাৰ নকৰালৈকে লোকপিয়লৰ কাম কৰিবলৈ দিয়া নহয় বুলি স্পষ্ট মত ডাঙি ধৰি আন্দোলনৰ প্ৰতি পূৰ্ণ সমৰ্থন আগবঢ়ায়।

“আসাম হামনিকে হামানি আসামকে” বুলি ভবা অসমৰ চাহ মজদুৰে অসমৰ এই আন্দোলনত পূৰ্ণ সমৰ্থন আগবঢ়োৱা দেখা গৈছে।

চাহ মজদুৰ আৰু অসমীয়া সমাজৰ মাজত যি সম্পৰ্ক সেই সম্পৰ্ক আজিৰ নহয়। ই বহুদিনীয়া পুৰণি সম্পৰ্ক। স্বাধীনতা আন্দোলনৰ সময়ত দুয়োখন সমাজৰ লোকে একেলগে মিলি কাম কৰাৰ কথা কোনে নাজানে? হেলেম বাগিচাৰ দুজন মজদুৰক হেলেমৰ পৰা তেজপুৰলৈ প্ৰায় ৮০ মাইল বাট খোজ কঢ়াই আনি তেজপুৰ জেলত ভৰাই ৰাখিছিল স্বাধীনতা আন্দোলনত যোগ দিয়া বাবে। আন্দোলনৰ কামত পণ্ডিত মদনমোহন মালব্য অসমলৈ আহোতে তেওঁৰ অহাটো বন্ধ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰোতে বাগিচাৰ বনুৱা সংগঠনে তাৰ তীব্ৰ বিৰোধিতা কৰাত সংগঠনৰ মুখিয়াল শ্ৰীঅৰ্জুন ঘাটোৱাৰে ৬ মাহ সশ্রম কাৰাদণ্ড খাটিব লগা হৈছিল। ১৯২১ চনত উত্তৰ-লক্ষ্মীমপুৰত যেতিয়া আন্দোলনৰ জুই জ্বলিছিল আৰু ১৪৪ ধাৰা আইন জাৰি কৰি শ শ মানুহক জেলত ভৰাই-ছিল, তাৰ ভিতৰত “গাজাধৰ কুৰ্মি, “মহাদেৱ গড়, “জগমোহন গড়, “শম্ভুৰাম গড় আৰু “প্ৰতাপ গড়কে আদি কৰি অনেক মজদুৰ আছিল। ১৯৪২ চনৰ ২০ চেপ্তেম্বৰত যেতিয়া ঢেকিয়াজুলি থানাত পতাকা তুলিবলৈ গাঁও আৰু বাগিচাৰ হাজাৰ হাজাৰ মানুহ গোট খাইছিল আৰু শোভাযাত্ৰা কৰি আগবাঢ়ি গৈছিল তেতিয়া পুলিচৰ গুলিত “মনবৰ নাথ, “গোলোক নেওগ, “মুহিৰাম কোচৰ লগতে, “দয়ালু পালিকা, “মংগল কুৰ্মি আৰু “ৰামচৰণ গোৱালায়ো প্ৰাণ হেৰুৱাব লগা হৈছিল। উখা চাহ-বাগিচাৰ “তেহলু” নামৰ চাহ মজদুৰ জনৰ পুলিচৰ লাঠিত কামিহাড় ভাঙি আৰু মূৰৰ খাপৰি ফাটি মৃত্যু হোৱা সেই কৰুণ কাহিনী কোনে পাহৰিব পাৰে? সৰুৰে পৰা বাগিচাৰ সেই অসমীয়া বাবুৰ ল’ৰা-ছোৱালীৰ লগত একেলগে খেলি ডাঙৰ-দীঘল হোৱা তেহলুৰ ঘৈণীয়েক “তামিৰা”ই কি পাহৰিব পাৰিছিল? নে সেই বাবু পৰিয়ালটোৱেই পাহৰিছিল? ম’হ খুটি আৰু চণ্টক বাগিচাৰ মজদুৰ সকলো বহি থকা নাছিল। ম’হখুটি আৰু চণ্টক বাগিচাৰ ১০০ জন মজদুৰে কাৰাদণ্ড খাটিছিল।

গৰঙা বাগিচাৰ ৩বিদেশী কমাৰে ৬ মাহ জেল খাটিছিল। বৰ্তমান তেওঁৰ পত্নী শ্ৰীমতী গুৰুৰমণি কমাৰে ৰাজনৈতিক পেঞ্চন পায়। ৰঙাজান বাগিচাৰ মজদুৰ বৰ্তমান ৰাজনৈতিক পেঞ্চনাৰ শ্ৰীআনচা ভূঞাৰ ৪ মাহ জেইল হৈছিল। বেতিয়নী বাগিচাৰ ৩ৰাধু মুড়া আৰু ৩গোবিন্দ তাঁতীৰ ৬ মাহকৈ জেইল হৈছিল। স্বাপাণ্ডৰি বাগিচাৰ ৩ৰামচাই তুৰিৰ ৪ মাহ, নমুলি গড় বাগিচাৰ ৩বিছু-বৈষ্ণৱৰ ৩ মাহ, জেইল হৈছিল। ৩বিছু-বৈষ্ণৱৰ জেইলৰ ভিতৰতে মৃত্যু হয়। ২ নং হেন চোৱা গাৱঁৰ বৰ্তমান ৰাজনৈতিক পেঞ্চনাৰ শ্ৰীচুকু মাঝিৰ ৪ মাহ কমাৰ বন্ধাৰ শ্ৰীবগাই বাউৰীৰ ৪ মাহ আৰু কমাৰ বন্ধা কছাৰী-হাটৰ শ্ৰীবাবুললাল কমাৰৰ ৬ মাহ জেইল হয়।

অকল সেয়ে নহয়। ভাষা-আন্দোলন আৰু তেল-শোধনাগাৰ আন্দোলনতো হাজাৰ হাজাৰ চাহ মজদুৰ জপিয়াই পৰি হেলাবঙে কাৰাবৰণ স্বীকাৰ কৰিছিল। অসম চাহ মজদুৰ জনজাতি ছাত্ৰ-সন্ত্ৰা, অসম চাহ মজদুৰ সাহিত্য সংস্কৃতি পৰিষদ আৰু চাহ মজদুৰ সংঘকে আদি কৰি মজদুৰ সংগঠনবোৰে অসমৰ স্বাৰ্থৰ বাবে মাত মাতি আহিছে। চাহ মজদুৰসকলে অসম তথা অসমীয়াৰপৰা বেলেগ বুলি কেতিয়াও ভবা নাই আৰু ভাবিবও নোৱাৰে।

চাহ-মজদুৰৰ সাম্প্ৰতিক মনোভাৱ

সদৌ অসম ছাত্ৰ-সন্ত্ৰা আৰু সদৌ অসম গণ-সংগ্ৰাম পৰিষদৰ নেতৃত্বত অবৈধভাৱে অসমত বসবাস কৰা বিদেশী লোকক ভাৰতৰ সাংবিধানিক ভেটিত অসমৰপৰা বহিষ্কাৰ কৰা দীৰ্ঘদিন ধৰি চলা অহিংস গণ-আন্দোলনত সদৌ অসম চাহ মজদুৰ জনজাতি ছাত্ৰ-সন্ত্ৰা আৰম্ভণিৰপৰা ওতঃ প্ৰোত ভাৱে “আছ”ৰ (অসম ছাত্ৰ-সন্ত্ৰা) লগত জড়িত থাকি সক্ৰিয় অংশ গ্ৰহণ কৰি আন্দোলনৰ কাৰ্য-সূচীসমূহ সফল কৰাত নেতৃত্ব দি আহিছে। অসমৰ সমূহ চাহ মজদুৰে তাত সমানে সমৰ্থন দি আহিছে। তাৰ বাবে সকলো চাহ মজদুৰে গৌৰৱবোধ কৰিছে।

কিন্তু দুখৰ বিষয় যে দীঘলীয়া আন্দোলনৰ সুযোগ লৈ বিভেদ কামী শক্তিয়ে ঠনধৰি উঠে। যাৰ ফলস্বৰূপে চাহ মজদুৰৰ মাজত অসমীয়া বিদ্বেষভাৱ ঠায়ে ঠায়ে জগাই তোলাত সেই শক্তিবোৰে সফলতা অৰ্জন কৰে। নানা ধৰণৰ প্ৰলোভন আৰু ভয়-ভীতি দেখুৱাই অসম আৰু অসমীয়াৰ বিৰুদ্ধে পৰিচালিত কৰি চলিত আন্দোলনক মন্থিমূৰ কৰিবলৈ উঠি পৰি লাগে। উগ্ৰ-পন্থী কিছুমান লোকেও বহু ধৰণৰ ভয়-ভীতি দেখুৱাই চাহ মজদুৰৰ মাজত আতংক আৰু সন্ত্ৰাসৰ সৃষ্টি কৰি অসমীয়া বিদ্বেষভাৱ জগাই তোলে। এনে বিভেদকামী লোকসকলে মুক্তকণ্ঠে কয় যে অসমৰ বাহিৰৰপৰা অহা চাহ মজদুৰসকলো বহিৰাগত। তেওঁলোকে অসম এৰি যাব লাগিব। নহলে নিস্তাৰ নাই। তেওঁলোকক বাগিচাত কুলী কাম কৰিবলৈহে অনা হৈছিল। খেতি-বাতি কৰি গাঁৱত থাকিবলৈ বা বাবু গিৰি কৰিবলৈ অনা হোৱা নাছিল। অসমত মাটি-জমি চাকৰি-

বাকৰি আদি একো দিয়া নহয় ইত্যাদি। দেশী বহিৰাগত চাহ মজদুৰসকলকো অসমৰ পৰা খেদিব লাগে বুলি লিখা বেনামী লাচিত সেনাৰ নাম দি ছপাকৰা প্ৰচাৰ পত্ৰ বিতৰণ কৰা হয়। অসম চাহমজদুৰ সংঘ আৰু চাহমজদুৰ বিধায়কসকলক সাৱধান কৰি দি নাম বিহীন ঠিকনা বিহীন চিঠি দিয়া হয়। এনেবোৰ কাৰ্যই কি সূচাইছে চাহমজদুৰসকলে তাৰ চপটী কৰণ বিচাৰে। চাহমজদুৰসকলক দোধোৰ-মোৰ অৱস্থাৰ মাজলৈ ঠেলি দি, অসমীয়া বিবোধী ভাৱ জগাই তুলি গোৱালপাৰা, দৰং, শিৱসাগৰ, ডিব্ৰুগড় জিলাৰ ভালেমান ঠাইত অশান্তিৰ সৃষ্টি কৰা হৈছে।

অশিক্ষিত সহজ-সৰল চাহমজদুৰসকলে ধূৰ্ত-চতুৰ লোকৰ চতুৰালি বুজি নেপায়। বুজি পায় কেৱল পুৰা উঠি হাতে-হাতে দা-কোৰ-টুকুৰীলৈ বাগানলৈ ঢাপলি মেলি দিনৰ দিনটো বদে-বৰষুণে কপালৰ ঘাম মাটিত পেলাই কাম কৰিবলৈ আৰু ঠিক মতে কামৰ পাৰিশ্ৰমিক পাবলৈ। অসমত থকা প্ৰায় ৪৫ লাখ চাহমজদুৰৰ মাজৰ এমুঠি শিক্ষিত চাহমজদুৰে বিভেদকামী দলৰ উচটনিৰপৰা চাহমজদুৰসকলক বক্ষা কৰিব পৰা নাই। বাগান-বস্তিত বিস্তৃত হৈ থকা চাহমজদুৰৰ মাজত সংহতি-সম্প্ৰীতি আৰু শান্তি বজাই ৰখা সম্ভৱপৰ হোৱা নাই।

এফালে আন্দোলনকাৰী নতুন পুৰুষ আৰু অসমীয়া সমাজে চাহমজদুৰ সকলক “চাহবাগিচাৰ অসমীয়া” তথা “অসমীয়া জাতিৰ অবিচ্ছেদ্য অংগ বুলি অভিহিত কৰি শান্তি সম্প্ৰীতি ঐক্য সংহতি অটুট ৰাখি ওচৰলৈ টানি আনিছে। আন হাতেদি আন কিছুমান লোকে চাহমজদুৰ সকলক “বিদেশীকুলী বঙালী” আৰু “দেশী বহিৰাগত” আদি আখ্যা দি অসমৰ পৰা খেদি পঠিওৱাব ভাবুকি দিয়ে। ফলত চাহমজদুৰৰ মাজত ভীষণ সন্ত্ৰাসৰ সৃষ্টি হয়; যাৰ হেন্দোলনি এতিয়াও মাৰ যোৱা নাই। এনেবোৰ কাৰণতে চাহমজদুৰ অসমীয়া সমাজৰ মাজত বিবোধ ভাব জাগি উঠে

আৰু দুয়োখন সমাজৰ মাজত-শান্তি—সম্প্ৰীতি—ঐক্য—সংহতি গঢ়ি তোলাত সময়ত বিৰাট অন্তৰালে দেখা দিয়ে। ফলত চাহমজদুৰ সকল দোধোৰমোৰত পৰিছে। দুই নাৱত দুই ভৰি দিয়া অৱস্থা হৈছে। নিম্নকে বহিৰাগত বা বিদেশী নেকি বুলি মনৰ ভিতৰতে প্ৰশ্ন কৰিবলৈ বাধ্য হৈছে। ভৱিষ্যত নিৰাপত্তাৰ চিন্তাই আগুৰি ধৰিছে। তেওঁলোকে খোলাখুলি ভাবেই কৈছে যে কিছুমানে তেওঁলোকক ‘অসমীয়া’ বুলি কয় আৰু কিছুমানে দেখোন ‘বিদেশী বহিৰাগত’ বুলি কয়। তাৰ অৰ্থ কি? ভাৱৰ ‘আঁতৰি গলে অবিচ্ছেদ্য অংগ’ৰ ‘অ’-টো ওছি বিচ্ছেদ্য অংগ হবনেকি? যি কোনো কথাকে অলপতে বিশ্বাসকৰা সৰলমতীয়া চাহমজদুৰ সকলৰ মাজত এনে ভাব জাগি উঠাটো কোনো অস্বাভাৱিক নহয়।

চাহমজদুৰ সকলৰ ঐতিহাসিক বিবৰণ, মাতৃভাষা, অতীজৰ শিক্ষাৰ মাধ্যম তথা অসমীয়া ভাষা আৰু শিক্ষাৰ বিষয়ে যথা-স্থানত যথাযথ ভাৱে উনুৰিয়াই অহা হৈছে। কুৰি শতিকাত অসমত ভাৰতীয় চাহমজদুৰ সকলেহে কেৱল স্বতঃস্ফূৰ্ত ভাৱে অসমীয়া ভাষা আৰু শিক্ষাৰ মাধ্যমতো সেই ভাষা গ্ৰহণ কৰিছে। চাহমজদুৰৰ বাহিৰে আন কোনো ভাৰতীয়লোকে ইমান আনন্দেৰে অসমীয়া ভাষাক ঘৰৰ ভিতৰে বাহিৰে গ্ৰহণ কৰা নাই। তীব্ৰ গতিৰে অসমীয়া ভাষা চাহমজদুৰৰ মাজলৈ সোমাই গৈছে। চাহমজদুৰ সকলে অসমীয়া জাতিৰ অবিচ্ছেদ্য অংগ বুলি ভৱাৰ দৰে অসমকো নিজৰ মাতৃভূমি বুলি ভাবে। পূৰ্ব ভূমিৰ কথা আৰু চিন্তা নকৰে। অসম যে নিজৰ দেশ আৰু যি কোনো প্ৰকাৰে ইয়াক যে বক্ষা কৰিব লাগে তাৰ পৰিচকাৰ প্ৰমাণ ১৯৬২ চনৰ চীনা আক্ৰমণৰ সময়তে দি থৈছে। চীনা সৈন্য বোমডিলা পোৱাৰ লগে লগে উত্তৰ লক্ষীমপুৰ আৰু দৰং জিলাৰ বিশেষকৈ তেজপুৰ মহকুমাৰ সকলো অসমীয়া বাইজে ঘৰবাৰী অফিচ কাৰখানা আদি দকলো এৰি ওৱাহাটী আৰু নগাওঁলৈ ঢাপলি মেলিছিল। তেজ-

পুৰ নগৰ জনশূন্য হৈ পৰিছিল। বেক্সৰ টকাৰ নোট বাঙিলে বাঙিলে পুৰি পেলাইছিল। ভঙনীয়া খুচুৰা পইচা বোৰ বস্তাই বস্তাই পদুম পুখুৰীত পেলাই দিছিল। তেজপুৰ জেইল আৰু পগলা ফাটেকৰ (মানসিক চিকিৎসালয়) দুৱাৰ মুকলি কৰি সকলোকে এৰি দিছিল। পলাই মানুহে পানপুৰ বালিতে ঠাঁহ খাই পৰিছিল। সকলো পলাই পত্ৰ দিছিল। কিন্তু বাগান বস্তিৰ কোনো চাহমজদুৰ ঘৰ এৰি পলাই যোৱা নাছিল। নিজৰ নিজৰ বাগান বস্তিতে ধনু-কাৰ-বল্লম-জাতি লৈ সমৰ সজ্জাবে চীনা সৈন্যৰ অপেক্ষাত বৈ আছিল। পলাই যোৱাতকৈ যুজি মৰা শ্ৰেয় বুলি বিবেচনা কৰিছিল। তেওঁলোকে নগাওঁ গুৱাহাটী বিহাৰ উৰিষ্যা মধ্য-প্ৰদেশ বংগ তামিলনাদু আদি কলৈকো পলাই যোৱা নাছিল। এই কথা কোনে নেজানে? ইয়াতকৈ অধিক দেশপ্ৰেমৰ নিদৰ্শন কি হব পাৰে?

অসমৰ মি কোনো ক্ষেত্ৰত পৰাজয় সকল অসমীয়া জাতি-বেই পৰাজয় হব নোৱাৰে। ই চাহমজদুৰৰো পৰাজয়। অসমৰ চাহবাগিচা সৃষ্টিকাৰী চাহমজদুৰ সকলৰ কেঁচা তেজ অসমৰ চাহবাগিচাৰ লগত মিহলি হৈ আছে। চাহবাগিচা খোলাৰ সময়ত শত-সহস্ৰ চাহমজদুৰে অটব্য অৰণ্য হাবি জংঘল চাফা কৰোতে বনৰীয়া হিংস্ৰ জন্তুৰ মুখত পৰি মৃত্যু বৰণ কৰে। কত জনে কলেবা আদি বেমাৰত পৰি ঔষধ—চিকিৎসাৰ অভাৱত ইহ সংসাৰ ত্যাগ কৰে। এই কথা ৰাইজে নজনা নহয়। জীৱন-মৰণৰ সম্পৰ্ক থকা চাহ বাগিচাবোৰক বিদেশীৰ হাতত এৰি দিয়াৰ কথা কোনোবাই চিন্তা কৰিলেও চাহমজদুৰ সকলে নোৱাৰে। চাহমজদুৰৰ তেজৰ বিমিশ্ৰিত গঢ়ি উঠা চাহ শিল্পৰ বাবে গৌৰৱৰ পাত্ৰ একমাত্ৰ চাহমজদুৰ সকল। তাৰ কাৰণে আনে কেতিয়াও দাবী কৰিব নোৱাৰে। অসমকেই একমাত্ৰ নিজৰ দেশ বুলি গণ্য কৰা চাহমজদুৰ সকলে “আসাম মৰলে হামৰাও মৰব” বুলি সংকল্প

বদ্ধ হৈছে। বিদেশী খেদা আন্দোলনকে আদি কৰি অসমৰ স্বাৰ্থত চলা যিকোনো আন্দোলনৰ বিৰুদ্ধে কোনো দিনে তেওঁলোকে বিৰোধ ভাব প্ৰকাশ কৰা নাই বা প্ৰতি আন্দোনো গঢ়ি তোলা নাই। মাথোন তেওঁলোকক সুপথে নেতৃত্ব দি পৰিচালিত কৰিবলৈ জানিব লাগে। অসমীয়া ৰাইজৰ নিঃস্বাৰ্থ-নিকপট-মৰম-স্নেহ আশা-ভৱষা সহায়-সহানুভূতি তেওঁলোকে পাব লাগিব। ঘৃণা-ভাব অন্তৰত ৰাখি বুকুৰ মাজলৈ টানি আনি কাকো আপোন কৰিব নোৱাৰি। কমবেছি পৰিমাণে বুজাৰ শক্তি সকলোৰে আছে। স্বাৰ্থ পূৰণৰ পিছত হেয় জাম কৰিলে কোনেও কেতিয়াও সহ্য কৰিব নোৱাৰে। জাতীয়-স্বহীদ ছাত্ৰনেতা বাধনা ওৰাঙে নিজৰ মাতৃভূমিৰ কাৰণে বিদেশী খেদা আন্দোলনত জপিয়াই পৰি নিজৰ কৌপাতি চাহবাগিচাৰ মাজতে আততায়ীৰ হাতত প্ৰাণ বিসৰ্জন দিব লগা হয়। এই কথা অসম বুৰঞ্জীত জিলিকি বৰ। তাক কোনেও নুই কৰিব নোৱাৰে।

চাহমজদুৰ আৰু অসমীয়া সম্প্ৰদায়ৰ মাজত সমন্বয় বন্ধা কৰাত বাধাৰ সৃষ্টি চাহমজদুৰে কৰা নাই। কৰিছে সেই হেয়-জ্ঞান দুৰ নকৰা আৰু চাহমজদুৰ সকলক বহিৰাগত হিচাবে আখ্যা দিয়া অদূৰদৰ্শীলোক সকলে; আৰু লগতে কুলী-বঙাল বুলি পুৰা গধূলি তুচ্ছ জ্ঞান কৰি নিজকে বৰ ওপৰ শ্ৰেণীৰ বুলি ভবা বাগিচাৰ তথাকথিত ‘বাবু’ সকলে। চাহবাগিচাৰ বাবু সকলেই বিভেদৰ সৃষ্টি বেছি কৰিছে বুলি কলেও বোধকৰো বঢ়াই কোৱা নহব। চাহবাগিচাৰ মাজলৈ এবাৰ সোমাই গলেই তাৰ আচল ৰূপ দেখা পোৱা যায়।

চাহমজদুৰ সকলে অতীজৰে পৰা পাই অহা তিজতাৰ অভিজ্ঞতা আক্ষেপ আৰু পৰিতাপ সহজে পাহৰিব নোৱাৰে। অপ্ৰিয় হলেও সত্য যে চাহমজদুৰ সকলে বৃষ্টিছ যুগৰে বৰা আৰম্ভ কৰি দেশ স্বাধীন হোৱাৰ ৩৪ বছৰৰ পিছতো চৰকাৰৰ পৰা

বাজনৈতিক দলৰ পৰা মালিক গোষ্ঠীৰ পৰা ধনীৰ পৰা, শিক্ষিত অশিক্ষিতৰ পৰা সদায় শোষিত লুণ্ঠিত লাঞ্চিত বঞ্চিত উৎপীৰিত অৱহেলিত অপমানিত ঘৃণিত হৈ, সকলো ধৰণৰ অত্যাচাৰ অনা-চাৰ, অবিচাৰৰ বলি হৈ আহিছে আৰু দুশ বছৰে তাক নীৰৱে সহ্য কৰি আহিছে। চাহপাতৰ বাবে বিশ্বদৰবাৰত নাম জিলিকাবলৈ সমৰ্থ হোৱাৰ বাবে চাহ শিল্পক লৈ অসমে গৌৰৱ অনুভৱ কৰে; কিন্তু এই চাহপাতৰ প্ৰকৃত উৎপাদনকাৰী চাহপাতৰ জীয়া শিল্পী যাৰ অবিহনে চাহশিল্পৰ অস্তিত্ব নাই সেই সকলক লৈ গৌৰৱ অনুভৱ কৰে, কিন্তু সেই চাহপাতৰ প্ৰকৃত উৎপাদনকাৰী চাহপাতৰ জীয়া শিল্পী যাৰ অবিহনে চাহ শিল্পৰ অস্তিত্ব নাই সেই চাহ-মজদুৰ সকলক লৈ গৌৰৱ কৰা দেখা নাযায়। তেওঁলোক অনাদৃত আৰু অৱহেলিত। ইয়াতকৈ আৰু পৰিতাপৰ কথা কি থাকিব পাৰে।

কুৰি শতিকাৰ চাহমজদুৰ নতুন পুৰুষ আৰু সচেতন লোক সকলে বুজি উঠিছে যে আগবঢ়ে “কুলী-বঙালী” হৈ থকাৰ দিন আৰু নাই। যি কুলী-বঙালী শব্দৰ দ্বাৰা যুগ যুগ ধৰি কলং কিত অপমানিত অৱহেলিত লজ্জিত হবলগা হৈছে; যিয়ে চাহমজ-দুৰ সমাজখনক বিঘাত কৰি তুলিছে, সেই অসহ্য-ঘৃণিত অপমা-নিত “কুলী-বঙালী” শব্দ দুটা চাহ মজদুৰ সকলে চিৰদিনৰ কাৰণে মুচিব বিচাৰে। তাৰ পিছতে ‘চাহমজদুৰ’ ‘চাহ-শ্ৰমিক’ ‘চাহবনুৱা’ আদি শব্দ বোৰো আৰ্ত্তৰাব বিচাৰে আৰু তাৰ পৰিৱৰ্তে নতুন নামেৰে নামাকৰণ কৰাটো বিচাৰে। অনুসূচিত জনজাতি আৰু অনুসূচিত জাতিৰ ক্ষেত্ৰত হীনাত্মিকা নামধাৰী শব্দ পৰি-হাৰ কৰি সন্মানসূচক নামধাৰী নতুন শব্দৰ প্ৰয়োগ কৰা দেখা গৈছে। তাৰ ভিতৰত ‘ডোম’ৰ পৰিৱৰ্তে ‘কৈৱৰ্ত’, ‘মেতৰ’ৰ পৰিৱৰ্তে ‘হৰিজন’, ‘মিৰি’ৰ পৰিৱৰ্তে ‘মিচিং’ ‘মিকিৰ’ৰ পৰিৱৰ্তে ‘কাৰ্বি’ আদি উল্লেখযোগ্য। সেইদৰে চাহমজদুৰ সকলেও তেওঁলোকৰ বাবে সন্মানসূচক নতুন শব্দৰে নামাকৰণ হোৱাটো আশা কৰে।

অসমীয়া ৰাইজে যদি আন্তৰিকতাৰে চাহমজদুৰ জনগোষ্ঠীৰ লগত চিৰস্থায়ী ভাবে শান্তি সম্প্ৰীতি সন্ডাৰ ৰক্ষা কৰিব বিচাৰে, তেন্তে ‘কুলী’ জাতীয় শব্দেৰে সম্বোধন কৰা শব্দ চিৰদিনৰ বাবে মনৰ মাজৰপৰা বাদ দিব লাগিব আৰু কাগজে পত্ৰই তাৰ ব্যৱহাৰ মুচি পেলাব লাগিব। তাৰ পৰিৱৰ্তে সৰ্বজন গ্ৰহণযোগ্য নামেৰে নামাকৰণ কৰি অসমীয়া জাতিৰ অবিচ্ছেদ্য অংগ বুলি খোলামনেৰে গ্ৰহণ কৰিব লাগিব। অতীতৰ সকলো ভেদা-ভেদ নীচাত্মিকা ভাৱ আদি কামে-কাজে, আচাৰে-ব্যৱহাৰে পৰিহাৰ কৰিব পাৰিব লাগিব তথা সকলোৰে জাতাৰ্থে যোষণা কৰিবলৈ ইতস্ততঃ বোধ কৰিব নালাগিব।

নিষ্পেষিত অৱহেলিত চাহমজদুৰৰ প্ৰতি অসমীয়া জাতীয়তা-ভাৱ, জন্মভাৱ, মাতৃভাৱ, ভাতৃভাৱ, প্ৰেমভাৱ, সন্ডাৰ, আপোনভাৱ, সামাজিক ভাৱ, ভাষা-সাহিত্য সাংস্কৃতিক ভাৱ আৰু মৰম, স্নেহভাৱ জগাই তুলিব লাগিব। একজাতি এক সমাজভাৱেৰে এক বৃহত্তৰ অসমীয়া সমাজ গঠন কৰিব লাগিব। যদি এনে কৰিব পৰা যায় তেন্তে আমাৰ দৃঢ় বিশ্বাস যে এনে কোনো শক্তি নাই যি আমাৰ ঐক্য-সংহতি সম্প্ৰতি ধ্বংস কৰি এই দুই সমাজৰ মাজত বিভ্ৰান্ত ভেদভাৱ শত্ৰুতা অশান্তি আৰু সংঘৰ্ষ আদিৰ সৃষ্টি কৰিব পাৰে।

অসমৰ অস্তিত্ব ৰক্ষাৰ সংগ্ৰামত চাহমজদুৰসকলে কি বিচাৰে? চাহমজদুৰসকলে বিচাৰে—

(ক) নিজকে অসমীয়া জাতিৰ এক অবিচ্ছেদ্য অংগ হিচাপে পৰিচয় দিবলৈ;

(খ) বিনা বাধাই সমৰ্থন দি অস্তিত্ব ৰক্ষাৰ সংগ্ৰাম থলীত জগিয়াই পৰিবলৈ;

(গ) মিশ্ৰিত জাতিৰে গঠিত হোৱা অসমীয়া জাতিৰ লগত অন্য এক মিশ্ৰিত জাতিৰে গঠিত হোৱা প্ৰায় ৪৫ লাখ চাহমজদুৰ জনজাতি লোক চামিল হৈ এক বৃহত্তৰ অসমীয়া সমাজ বা জাতি

গঠন কৰিবলৈ; আৰু যাৰ দ্বাৰাই সূচনা হ'ব অসম বুৰঞ্জীৰ
এক নতুন অধ্যায়।

ইয়াৰ ফলত লোক পিয়লত অসমীয়া ভাষা বা জাতিৰ
সংখ্যালঘু হোৱাৰ যি আশংকা কৰা হৈছে তাত সেই ৪৫ লাখ
চাহমজদুৰৰ লোক যোগ হৈ সংখ্যাগৰিষ্ঠ অনায়াসে কৰিব পাৰিব
বুলি দৃঢ় বিশ্বাস।

অসমীয়া বাইজেই এই পিচপৰা সমাজখনৰ উন্নতি সাধনৰ
কাৰণে আন্তৰিকতাৰে আগুৱাই আহি অৰ্থনৈতিক, সামাজিক, ভাষা
শিক্ষা, সাহিত্য সংস্কৃতি, কৰ্ম-সংস্থাপন আদি সকলো দিশতে সহায়
সুবিধা আগবঢ়াই বৃহত্তৰ জাতি বা সমাজ গঠনত অৰিহণা যোগাব
লাগিব। এইদৰে যদি কৰা হয়, তেন্তে আমাৰ দৃঢ় বিশ্বাস যে
চাহমজদুৰ সম্প্ৰদায়ৰ মাজত অতি সোনকালে পৰিৱৰ্তন হোৱা
পৰিলক্ষিত হ'ব তাত সন্দেহ নাই।

সেয়ে বাগিচা-বন্তি সমন্বিতে প্ৰায় ৪৫ লাখ জনসংখ্যাৰ সমষ্টি
অসমৰ বিশাল চাহমজদুৰ সমাজখনৰ লোকে বৰ্তমান সংগ্ৰাম থলীত
বিচৰণ কৰা নতুন পুৰণি সংগ্ৰামী তথা বিপ্লৱী-পুৰুষ, সদৌ
অসম ছাত্ৰ-সন্থা, সদৌ অসম গণ-সংগ্ৰাম পৰিষদ, অসম সাহিত্য-
সভা, জাতীয়তাবাদী আৰু চিন্তাশীল হিতাকাংক্ষীসকলৰ সংগঠন আদিয়ে
এক নতুন বৃহত্তৰ অসমীয়া সমাজ গঠনৰ যোগ-সূত্ৰৰ এক বুজা-
পৰাৰ স্পষ্টীকৰণ আনুষ্ঠানিকভাৱে দাঙি ধৰি সমৰ্থন আৰু সমিধান-
যুক্ত জাতীয় ইস্তাহাৰ গ্ৰহণ কৰাৰ প্ৰয়োজন অনুভৱ কৰে।

সৰ্বশেষত চাহমজদুৰে অনুভৱ কৰে—“আসাম মৰলে হামবাও
মৰব। আসাম হামনিকে, হামনি আসামকে।” ●

ভাৰত প্ৰেছ : শান্তিপুৰ, গুৱাহাটী-৭৮১ ০০৯ ত মুদ্ৰিত
বেটুপাতৰ শিল্পী : শ্ৰীচম্পক বৰবৰা ।